

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PERIODICALS
January 13, 1998

Vol. LXXXVII Kaina 50 c.

ANTRADIENIS — TUESDAY, SAUSIS — JANUARY 13, 1998

Nr. 8

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Vyriausybės programa patvirtinta teisėtai

Vilnius, sausio 10 d. (BNS) — Konstitucinis teismas nutarė, kad Seimas teisėtai patvirtino vyriausybės programą ketveriems metams.

Šeštadienį paskelbto nutarimo paaiškinime taip pat sakoma, kad naujasis prezidentas negali teikti Seimui naujos ministro pirmininko kandidatūros. „Prezidentas teikia Seimui svarstyti įgaliojimus grąžinusios vyriausybės ministro pirmininko kandidatūrą“, sakoma paaiškinime.

Anot Konstitucinio teismo, Seimui pritarus premjero kandidatūrai ir prezidentui patvirtinus jį bei patvirtinus jo pateiktosios vyriausybės sudėtį, jei nepasikeitė daugiau kaip pusė ministrų, vyriausybė yra iš naujo gavusi įgaliojimus veikti.

Konstitucinio teismo teigimu, grąžinus įgaliojimus po prezidento rinkimų, vyriausybė neprivalo atsistatydinti. Toks žingsnis tėra pagarba prezidentui, kuriam, be to, suteikiama galimybė patikrinti, ar Seimas ir toliau patitiki vyriausybę.

„Nėra pagrindo sąvokas 'atsistatydinimas' ir 'įgaliojimų grąžinimas' laikyti tapatėmis“, teigiama teismo paaiškinime.

Teismas taip pat išaiškino, kad vyriausybė po prezidento rinkimų įgaliojimus grąžinti privalo jam pradėjus eiti pareigas, tai yra kitą dieną po senjojo prezidento kadencijos pabaigos.

„Tikėjaušio tokio nutarimo ir esu juo patenkintas, malonu, kad mūsų argumentai buvo iš esmės priimti visa apimtimi“, po Konstitucinio teismo posėdžio žurnalistams sakė vyriausybės atstovas, jos konsultantas Stasys Šedbaras. Anot jo, vyriausybės koncepcija yra priimta ir patvirtinta, tad dabar jos turės laikytis vyriausybė, Seimas ir prezidentas. Naujamajam prezidentui ir jo komandai jis palinkėjo „labai atidžiai šį nutarimą paskaityti“.

Jo teigimu, svarbiausia tai, kad buvusi vyriausybė neišnyksta, ji toliau tęsia savo darbą ir toliau vykdo jau anksčiau patvirtintą programą.

Konservatorių vyriausybė gruodžio 17 dieną kreipėsi į Konstitucinį teismą ir paprašė ištirti, ar Seimo 1996 metų gruodžio 10 dienos nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės programos“ neprieštarauja Konstitucijai, taip pat paaiškinti, kuo skiriasi Konstitucijoje naudojamos sąvokos „vyriausybės atsistatydinimas“ ir „įgaliojimų grąžinimas“.

Vyriausybė kreipėsi į Konstitucinį teismą po to, kai keli kandidatai į prezidentus pareiškė keisiantys premjerą Gediminą Vagnorių.

Konservatoriai ir LDDP pripažįsta teismo sprendimą

Konservatorius Andrius Kubilius mano, kad po Konstitucijos išaiškinimo dėl vyriausybės įgaliojimų testinimo, inauguravus naująjį prezidentą, turi baigti spekuliacijas šia tema, tačiau LDDP vadovas Česlovas Juršėnas dar kartą pasiūlė atleisti kelis

ministrus.

Seimo pirmasis vicepirmininkas A. Kubilius pabrėžė, kad šeštadienį Konstitucinio teismo paskelbti išaiškinimai dėl vyriausybės sudarymo bei premjero skyrimo turi privalomąją reikšmę, po kurių prezidentas negalės laisvai pasirinkti premjero kandidatūros. Jis pridūrė, kad po tokio Konstitucinio teismo sprendimo spekuliacijų šiuo klausimu jau nebeturėtų kilti.

Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas teigė, kad Konstitucinio teismo nutartis „nei padidino, nei sumažino prezidento galias“, o tiesiog išdėstė valstybės vadovo procedūras pareigas.

Kitoje spaudos konferencijoje LDDP vadovas Č. Juršėnas pripažino, kad teismo sprendimas dėl vyriausybės įgaliojimų turi būti vykdomas besąlygiškai.

Teigdamas, kad po tokio Konstitucijos išaiškinimo premjeru privalomai lieka dabartinis ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius, kurį Č. Juršėnas dar kartą paragino atleisti iš pareigų žemės ir miškų ministrą Vytautą Knašį, sveikatos apsaugos ministrą Juozą Galdiką, vidaus reikalų ministrą Vidmantą Žiemelį bei kultūros ministrą Saulių Šaltenį.

Teismo sprendimas apsunkino Centro sąjungos galimybes vyriausybėje

Po daugiau kaip valandą trukusio pokalbio su naujuoju prezidentu Valdu Adamkumi, kuris pirmadienį pradėjęs konsultacijas su politinėmis partijomis, požiūrius dėl vyriausybės pertvarkymo pirmiausia derino su Centro sąjunga (CS), jos pirmininkas Romualdas Ozolas pareiškė, kad Konstitucinio teismo sprendimas labai apsunkino Centro sąjungos galimybes dalyvauti „naujojoje“ vyriausybėje.

„Ir šiandien sunkiai galio įsivaizduoti, kaip toks sprendimas galėjo būti padarytas“, kalbėjo R. Ozolas. Jis teigė pagėdaujantis, kad būtų pakeisti šeši ministrai. „Tai yra besąlygiška mūsų pozicija“, pažymėjo CS pirmininkas, pridurdamas, jog nebūtinai visi jie turi būti centristai.

R. Ozolas teigė nemąsiantis su valdančiąja koalicija dėl vyriausybės formavimo, numatydamas, kad premjeras Gediminas Vagnorius šioje srityje „pasistengs pasitvarkyti“.

Aplamai R. Ozolas Konstitucinio teismo sprendimą vertina ypač kritiškai. Jo nuomone, sprendimas dėl vyriausybės įgaliojimų Lietuvai „iš parlamentinės paverė premjerine“.

„Toks išaiškinimas prezidentą daro Seimo ir vyriausybės kurjeriu“, komentare Lietuvos radijui sakė R. Ozolas, pridurdamas, kad po tokios nutarties vyriausybė tampa „nepaliečiama“, o Seimas tampa vyriausybės aptarnaujanti įstaiga. „Kuo tai baigsis, sunku pasakyti, bet Lietuvoje prasideda negerai dalykai“, kalbėjo R. Ozolas.

Jo vertinimu, „pirmasis veidu į purvą krito didžiulį iki

Sausio 13-oji — Laisvės gynėjų diena

Šiandien sueina septyneri metai nuo tos nakties, kai neseniai atgavusi nepriklausomybę, giesmėmis, dainomis ir malda lietuvių tauta sustabdė sovietų agresiją. Ta naktis, riaujojusi tankais ir automatų šūviais, nusinėse trylikos žmonių gyvybes, keli šimtai buvo sužeisti. Sausio 13-osios naktį Lietuva apgynė savo laisvę.

Kaip ir kiekvienais metais, šiandien — Laisvės gynėjų — dieną Lietuvoje gausu renginių, mitingų, minčių. Pirmadienį, sausio 12-ąją, laisvės gynėjai buvo pagerbti prie jų atminimui pastatyto paminklo (nuotr.)

Valdas Adamkus neteiks pirmenybės Centro sąjungai

Vilnius, sausio 12 d. (BNS) — Naujasis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus nežada teikti pirmenybės jai paremusiai Centro sąjungos partijai. „Esu išrinktas visos Lietuvos žmonių ir jokiai grupei, jokiai partijai jokių pirmenybių neteiksiu“, pabrėžė jis pirmadienį, po konsultacijų su trimis politinėmis partijomis.

„Nesu Centro sąjungos kandidatas ir nesu išpareigojęs jiems“, sakė naujasis Lietuvos vadovas.

Kaip svarbiausias susitikimų su Centro sąjungos, socialdemokratų ir konservatorių atstovais temas V. Adamkus įvardijo Konstitucinio teismo (KT) sprendimą bei inauguracijos tvarką.

Paklaustas, ar jį patenkino KT sprendimas, V. Adamkus teigė nemąsiantis, kad tai galėtų pakeisti jo planus. „Konstitucinis autoritetą turėjęs Konstitucinis teismas“.

Valdai Adamkui siūlomi politiniai žingsniai

Socialdemokratai mano, kad nepaisant prezidento galios šiek tiek suvaržiusio Konstitucinio teismo sprendimo, išrinktas Lietuvos vadovas Valdas Adamkus turi nemažai galimybių veikti.

Po susitikimo su V. Adamkumi socialdemokratų partijos vicepirmininkas Vytenis Andriukaitis pirmadienį žurnalistams sakė, kad Konstitucinio teismo sprendimas nuosekliai teisiškai išaiškina Konstituciją, tačiau „politine prasme“ palieka labai daug laisvės.

„Tuose variantuose, apie kuriuos mes šnekėjome su prezidentu, yra numatytos galimybės pasiekti jį patenkinančios vyriausybės suformavimo“, sakė socialdemokratų frakcijos seniūnas Aloyzas Sakalas.

Jis apgailestavo, kad Konstitucijoje nėra vienareikšmiškai nusakyta, ką reiškia grąžinti įgaliojimus bei atsistatydinti. A. Sakalo nuomone, Konstitucijos tekstą reikia padaryti nedviprasmišką, kad daugiau neprireiktų Konstitucinio teismo išaiškinimų.

cija iš anksto buvo nustačiusi, kad Seimo dauguma tvirtina naują premjerą. Tad čia kokius nors sensacijų ar naujų sprendimų nepadaryta“, sakė jis.

V. Adamkus teigė dar negalvojęs apie naujų ministrų kandidatūras ir pavadino tokį klausimą per ankstyvu. „Kol aš nebūsiu inaugurutas, jokios naujos vyriausybės sąrašo nebus“, teigė jis.

Pasak išrinktojo prezidento, su visomis politinėmis partijomis buvo sutarta dėl reguliarių susitikimų bei konsultacijų, „kad neliktų neaiškumų ir nereikalingų interpretacijų“.

Nepaisant to, kad prezidento rinkimus laimėjo centristų remtas kandidatas, ir Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis sako, kad Centro sąjungos (CS) atstovų vyriausybėje nepadaugės.

„Ji vėliau Seime neskatintų didinti jų proporcinį dalyvavimą vyriausybėje“, sakė jis pirmadienį žurnalistams po susitikimo su naujuoju prezidentu Valdu Adamkumi. Dabar Centro sąjunga turi du ministrus.

Paklaustas, kaip jis vertina CS vadovo Romualdo Ozolo nuomonę, jog Konstitucinio teismo (KT) sprendimas su-

* Pirmadienį Lietuvos prezidento raštinė gavo 21-uo Nepriklausomybės akto signatarų pareiškimą, kuriame prašoma panaudoti savo moralinę įtaką, jog nedelsiant iš kalėjimo būtų paleistas Seimo narys Audrius Butkevičius. Kreipimasi pasirašė 1990-ųjų metų Nepriklausomybės akto signatarai Kazimieras Motieka, Romualdas Ozolas, Egidijus Bičkauskas, Aloyzas Sakalas, Vytenis Andriukaitis, Egidijus Klumbys, Aleksandras Ambrazevičius, Algimantas Norvilas, Saulius Pecelūnas, Kazimiera Prunskienė bei kiti. Jie teigia, jog nebando spėsti, ar A. Butkevičius kaltas, ir palieka tai teismui, tačiau yra įsitikinę, jog kardomąją priemonę įkalinimą A. Butkevičiui galima pakeisti, nes kaltinamasis niekada neketino slėptis. Be to, parengtinis tardymas baigtas, ir byla atiduota teismui. (BNS)

komplikavo šios partijos dalyvavimą naujojoje vyriausybėje. V. Landsbergis teigė KT sprendime nepastebėjęs „ne žodžio apie Centro sąjungą“.

Seimo pirmininkas mano, kad KT išaiškinimo reikėjo, nes Konstitucijoje ir Vyriausybės bei Prezidento įstatymuose yra neatsakyti klausimai. Jis pažadėjo, kad Seimas įstatymus pakoreguos.

V. Landsbergis sakė su V. Adamkumi sutaręs, jog prezidentas teiks premjero Gedimino Vagnoriaus kandidatūrą pakartotiniam pasitikėjimo patvirtinimui.

Seimo pirmininkas mano, kad bus pakeisti ne daugiau kaip pora ministrų, o kai kurie ministerijos bus padaryta struktūrinių pertvarkymų.

* Žuvusiųjų už Lietuvos laisvę asmenų šeimos nariams bei nukentėjusiems per 1991 metų sausio įvykius bus išmokėtos vienkartinės kompensacijos, nustarta vyriausybės posėdyje sausio 7 d. Vienkartinės 1,000 litų kompensacijos bus išmokėtos žuvusiųjų asmenų šeimoms visiems nariams — sutuoktiniams, vaikams, tėvams ir nedarbingiems išlaikytiniams. Jei kompensacijos gavėjas yra vienas asmuo, jis gaus 1,800 litų. Sunkius bei apyaukusius kūno sužalojimus patyrę asmenys gaus po 1,000 litų. Lėšos kompensacijoms mokėti (600,000 litų) numatytos Krašto apsaugos ministerijos 1998 metų biudžete. (Elta)

* Seimo narys Aloyzas Sakalas paprašė premjero pavesti komisiją, tirsiančią lešų panaudojimą Sveikatos apsaugos ministerijoje, patikrinti ir kitas ministerijas bei premjerui pavadinti valstybines institucijas. Pirmadienį paskelbtame prašyme Seimo socialdemokratų frakcijos seniūnas teigia manąs, kad ir kitose ministerijose „gali būti abejotini atvejai“. (BNS)

* Per savaitgalį Šilutės rajone vanduo užliejo 46 km kelių. Rusnės, Ploškių, Panemunės, Juknaičių, Tatamiškių, Užkulių gyvenviečių teritorijoje vandens lygis virš kelio siekia apie 20 cm. Šiuos kelius užpylė ištvinusios Nemuno, Leites, Vilkės, Gėgės.

Naujasis prezidentas — Lietuvos išsigelbėjimas arba rūpestis

Varšuva, sausio 12 d. (BNS) — Valdo Adamkaus išrinkimas prezidentu gali tapti Lietuvos išgelbėjimu arba rūpestiu, svarsto Lenkijos laikraštis „Zycie Warszawy“.

Pasak dienraščio, „V. Adamkus gali savo pavyzdžiu įdiegti lietuviams politinio elgesio standartus be neapykantos, nepagrįstos agresijos ar ideologinių rietenų, taip būdingų mūsų geografinei zonai“.

Tačiau laikraštis įžvelgia ir pavojai, kurie laukia naujojo Lietuvos vadovo. „Įkandin jo stovi gausūs Arturo Paulausko rinkėjai, kurie išnaudos kiekvieną prezidento klaidą. Be to, V. Adamkus tam tikra prasme yra dešiniųjų vadovo Vytauto Landsbergio, kuris parėmė V. Adamkaus kandidatūrą ir kada nors už tai pateiks sąskaitą, įkaltas“ rašoma laikraštyje.

Dienraščio nuomone, „Lenkijai naujojo prezidento geros valios laksmo popierelis bus jo politika vietos lenkų atžvilgiu“.

„Sunku šiandien pasakyti, ar valdant V. Adamkui Lietuvoje nebūta padėtis, kadangi naujasis Lietuvos vadovas turi dvigubą — JAV ir Lietuvos pilietybę“.

„V. Adamkus per rinkimų kampaniją nuolat pabrėždavo, kad išrinktas prezidentu, jis kaip mat atsisakys JAV pilietybės, tačiau dabar šia tema kalba labai atsargiai“, teigia „Trybuna“.

Speciali komisija tirs Sveikatos apsaugos ministerijos darbą

Vilnius, sausio 10 d. (BNS) — Premjeras Gediminas Vagnorius sudarė komisiją, nustatysiančią, ar Sveikatos apsaugos ministerijos vadovai bei kiti asmenys nepažeidė tarnybinės etikos, teisės aktų reikalavimų ir ar atliko visus darbus, už kuriuos pastaraisiais metais buvo išmokėti atlyginimai.

Vyriausybės spaudos tarnyba šeštadienį pranešė, kad minėti atlyginimai buvo mokami už kūrybinį, konsultacinį darbą, rengiant įstatymų, programų ir kitų dokumentų, susijusių su sveikatos sistemos pertvarkymu, projektus.

Komisijos pirmininku paskirtas premjero kancleris Kęstutis Čilinskas. Taip pat į jos sudėtį įeina Finansų ministerijos viceministras Edmundas Žilevičius ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos viceministrė Vilija Blinkevičiūtė.

Premjeras atkreipė dėmesį, kad ministrai negali gauti atlyginimo už darbą vyriausybės sudarytose komisijose teisės aktams rengti. Taip pat pažymėjo.

Šyšos bei Minijos upės. Šilutės-Rusnės kelio ruožo vandens lygis mažėja. Ten tebėra apsemtas 380 metrų kelio ruožas, kuriame vandens lygis siekia 35 cm. Kritiškiausiu momentu vanduo šioje kelio atkarpoje buvo pakilęs iki 70 cm. Pamažu vanduo atslogsta ir Nemune ties Rusne. Per savaitgalį vandens lygis nukrito per 10 cm ir siekia 3,07 m. Praėjusią savaitę Nemuno žemumyje, ties Leites upę, susikaupus ledams ir pradėjus kilti vandeniui, buvo užlieta apie 10,000 hektarų pievų. (BNS)

Pasak jo, „jeigu V. Adamkus padarys ankstesniojo Landsbergio klaidas ir rodytų atvirą antirusiškumą, tai Lietuvai nebus į naudą, nes Vakarai nenorės priimti į NATO Lietuvos, susipykusios su Rusija“.

Lietuvos lenkai suviltim žiūri į naująjį prezidentą

Varšuva, sausio 9 d. (BNS) — Dvigubą pilietybę turintis išrinktas Lietuvos prezidentas „yra puikus pretekstas Lietuvos lenkams, norintiems gauti Lenkijos pilietybę“, rašo Lenkijos dienraštis „Trybuna“ straipsnyje „Lietuviai ar amerikietis?“

Pasak laikraščio, „iki šiol Lietuvos valdžia aiškino, jog priėmė Lenkijos pilietybę, jie automatiškai prarastų Lietuvos pilietybę ir visus su tuo susijusias teises. Naujasis prezidentas įrodė, jog nėra jau taip blogai“.

Lenkų laikraštis pažymi, kad prezidentu išrinkus Valdą Adamkų, susidarė niekad Lietuvoje nebūta padėtis, kadangi naujasis Lietuvos vadovas turi dvigubą — JAV ir Lietuvos pilietybę.

„V. Adamkus per rinkimų kampaniją nuolat pabrėždavo, kad išrinktas prezidentu, jis kaip mat atsisakys JAV pilietybės, tačiau dabar šia tema kalba labai atsargiai“, teigia „Trybuna“.

metą, kad vyriausybės nariai neturėtų teikti apmokamų konsultacijų (net ir nedarbo metu) bei sudaryti kūrybinio darbo sutartis be atitinkamo Seimo ar vyriausybės sprendimo.

Visų ministerijų ir vyriausybės įstaigų vadovai įpareigoti asmeniškai kontroliuoti, kad nebūtų pažeista atlyginimų priedų kitiems valdininkams mokėjimo tvarka už teisės aktų rengimą vyriausybės sudarytose komisijose.

Dar šeštadienį Sveikatos apsaugos ministerija paskelbė sąrašą asmenų, kuriems 1995-1996 už įstatymų ir poįstatyminių aktų rengimą buvo išmokėtas atlygis, didesnis negu 5,000 litų. Ministerijos turimais duomenimis, 1995 m. šiam tikslui iš biudžeto buvo išleista 200,000 litų, 1996 m. — beveik 514,000 litų. 1997 m. įstatymų kūrimui išleista 325,000 litų, o likusi planuota suma grąžinta į biudžetą.

Nors 1995-1996 m. buvo išmokėtos didelės pinigų sumos už parengtus įstatymus, dauguma jų dar guli stalčiuose, nes kokybė nepatenkinama, sakoma ministerijos pranešime.

Tarp asmenų, kuriems išmokėtas atlygis už įstatymų ir poįstatyminių aktų rengimą, yra Sveikatos apsaugos ministerijos darbuotojai.

KALENDORIUS

Sausio 13 d.: Šv. Hilaras. Lietuvos laisvės gynėjų diena. Veronika. Dargaudas, Gilvydė.

Sausio 14 d.: Feliksas, Teodozijas, Laimis, Aukse.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

ATGIMKIME SVEIKATON

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Amžinos sveikatos Atstovo Uzgimimo šventei praėjus, pats laikas mums sulėtinti senėjimą, kurį sukelia apnykusios-degeneravusios mūsų kūno ląstelės. Žmogaus kūnas turi milijonus ląstelių, kurių gyvenimas tęsiasi apie dvejus metus ar trumpiau. Bet pirmą kartą ląstelė nugaista, ji pati save atgamdo. Dabar paklauskite: tai kodėl mes neatrodome tokiais pat, kokiais buvome prieš 10 metų? Štai toji priežastis. Su kiekvienu ląstelės atsinaujinimu, ji kiek pasikeičia, svarbiausia apnyksta — degeneruojasi — todėl mes senstame.

Bet žmogus gali atrodyti ir jaustis šešeriais ar tuzinu metais jaunesnis. Tas gali įvykti ir atsitinka tada, kai kūnui suteikiama jam reikiama maistas, kurio sudėtyje esti chemikalai vadinami *nucleic acids*. Tai DNA (deoxyribonucleic acid) ir RNA (ribonucleic acid) ir kitos. Jos talkina kūno ląstelėms atgimti. Jų trūkstant, ląstelių gyvenimas baigiasi. O jų suteikiant kūnui, ląstelės atsigaivina, žmogus atrodo ir jaučiasi šešiais ar 12-ka metų jaunesniu, negu iš tikrųjų yra.

Tų mus gaivinantių rūgščių žmogui kasdien reikia suteikti po vieną ar pusant gramą. Nors žmogus pats jų pasigamina, bet jos per greitai suyra

į mažiau reikšmingas — naudingas dalis, todėl kūnui jų reikia gauti iš išorės su tinkamu maistu, jei norima senėjimą kiek sulėtinti.

Žmogų jauninantis maistas

Štai tas, minėtomis rūgštimis gausus, maistas: kviečių daigai, sėlenos, špinatai, šparagai, grybai, žuvis (ypač sardinės, salmon ir anchovies), avizos ir svogūnai. Žinoma pataria žuvis, kad ir silkes, valgyti 7 kartus per savaitę, kartu su dviem stiklinėmis griebto (skim) pieno ir stikline vaisių-daržovių sulčių ir keturiomis stiklinėmis vandens.

Dr. Benjamin S. Frank su-seke, kad, šalia vegetariško maisto, minėtas priedas jau po poros mėnesių jo pacientams suteikia daugiau energijos ir jų odos raukšlės žymiai sumažėja, jų oda tampa sveikesnė, rausvesnė ir jaunesnė.

Taigi, visos ir visi, besiskundžiantys nuovargiu, senėjimu, nemiga ir aibe kitokių negalavimų, meskime seną rūbą, o vilkimės mus atgaivinančių, išmintingai valgomų, su vaisių-daržovių su žuvimi ir kiaušinio baltymu maistu, mūsų visai neparagaujant, o trynių ir gyvulinių taukų iš tolo vengiant. Sėkmės.

ŠVENTĖSE APSIEIKIME BE BURNELĖS

Per šventes visi ir visos venkime girtauti, ypač kai reikia vaistus priimti. Su maistu imami vaistai mažiau erzina skrandį. Vaistai prieš nusiminimą ir cukraligę lėtina skrandžio normalius judesius ir tuomi sunkina skrandžio ištuštinimą. Tada vidurius išpučia, degina po krūtine, nerivškina, pykina ir jautiama, kad maistas atgal gerklėn ateina. Tuo atveju vėmimas yra rimtas negerumas. Tokie žmonės turi būti ypač atsargūs per šventes. Jie turi valgyti dažnai, po mažai ir neturi gultis pavalgus, ne anksčiau kaip po dviejų valandų.

Šventiškai persivalgant, ypač krakolinių valgių daug prisikertant, labai sukieta viduriai. Taip pat atsimintina, kad nuo persivalgymo labai sukieta viduriai dar ir tada, kai imami vaistai, kaip geležis arba cholesterolį mažinantieji vaistai (jų mums visai nereikia) ir net kai kurie prieš hipertensiją vaistai.

Esti ir priešingai, kai kurie suviduriuoja, per daug prisivalgę aštrių ir saldžių valgių,

gėrę „eggnog“. Net imami prieš rūgštis skrandyje vaistai (antiacidai) gali sukelti viduriavimą.

Bus ir tokių, kurie savo persivalgymo nuodėmę mėgins nuplauti, imdami vidurius palaidžiančius vaistus ar klizmos imis storąją žarną išvalyti. Tokia elgsena virsta įpročiu. Pagaliau tas sukelia vidurių išpučimą, skausmą ir sukietaimą.

Visada, o ypač per šventes nepersivalgkime

Per žiemą nuo peršalimo dažnai imami antibiotikai gali sukelti viduriavimą. Del to kartais taip stipriai suskystėja viduriai, kad storoji žarna „užsidėga“ ir reikia gultis ligoninėn.

Del šventinio girtavimo esti sužalojami kepenys. Taip atsitinka ypač tada, kai imami kepenis žalojantys vaistai, kai anksčiau buvo sirgta alkoholiu ar virusiniu uždegimu kepenyse.

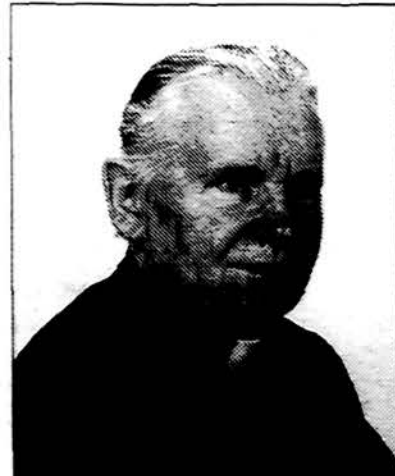
Kai vaistas patenka į krau-

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

MONSINJORAS JONAS GEDVILA

DR. ALDONA VASILIAUSKIENĖ

Šiuo metu Telšių vyskupi-joje darbuojasi 7 monsinjorai. 75-erių metų jubiliejaus proga žvilgtelėsime į Klaipėdos dekaną monsinjorą Joną Gedvilą gyvenimo kelią (platus straipsnis apie šį garbingą dvasininką pateiktas tos pačios autorės istoriniame laikraštyje „Vortuta“ — redaktorius Juozas Vercinkevičius — 1997m. Nr. 41, 42, 43).

Monsinjoras — jauniausias, trečias vaikas Stanislovo ir Broniaus Gedvilų šeimoje, gimė 1922 m. rugpjūčio 3 d. Maldeniuose (Joniškėlio valsčius). Giliai tikintis, sumanęs ir darbštus tėvai siekė, kad vaikai įgytų mokslo. Vaikai mokėsi pas kaimynus įkurtose pradžios mokyklose, o 1933 m. visi trys buvo išvežti į Joniškį. Čia gyveno tėvo brolis Antanas Gedvila su šeima. Buves mokytojas Antanas Gedvila tuo metu išrinktas miesto burmistrui, mieliai priėmė brolio vaikus. Dėdinė ruošė jiems maistą, mokė kultūringai elgtis.

Gimnazistas Jonukas aktyviai veikė skautijoje, domėjosi ateitininkais. Iš dėstomų dalykų geriausiai sekė kalbos: lietuvių, vokiečių. Vokiečių

jį, kepenys jį paverčia į tokius junginius, kuriuos kūnas sunaudoja ir pašalina tuos chemikalus, kurių negali sunaudoti kitos kūno dalys. Šitoks vyksmas gali kepenis sužaloti.

Jei šventiškai persivalgoma ar nesveikai, nevegetariškai mintama ir dėl to ilgai sunegalaujama — kreipkis pas gydytoją.

Todėl, budint sargyboje dėl kai kurių vaistų poveikio ir skrandį, dėl persivalgymo ir persigerimo išvengimo, gali šventės būti mums mielos ir mūsų skrandžiams priimtinos. Sėkmės.

kalbą taip išmoko, kad ir dabar į Klaipėdos kraštą atvykstantys kunigai vokiečiai domisi, kiek laiko jis gyvenęs Vokietijoje. Besimokydamas gimnazijoje, skaitė daug įvairios literatūros. 1940 m., prasidėjus sovietinei okupacijai, Jonas Gedvila buvo baigęs 7 gimnazijos klases. Iki šiol monsinjoras prisimena tankų žlegių miestelio grindinių Rygos link. Tankai beveik be perstojo riauomojo kelias dienas. O jiems sustojus, iššokdavo, blaizdas skuduras apsiuvynioję, rusų kareiviai ir bėgdavo į Rieznikovičiaus krautuvę pirkti šveicariškų laikrodžių.

Parduotuvė greit ištuštėjo, mat sovietams tai buvo nematyta — juk net karininkai nešiojo didelius, panašius į kompas, rankinius laikrodžius. 1941 m. birželio 22 d. Jonas Gedvila gavo gimnazijos baigimo atestatą, o važiuojant dviračiu namo, virš galvų jau dūzgė sunkūs vokiečių bombonešiai. Vokiečių įsiveržimas apsaugojo Gedvilų šeimą nuo kaimynų likimo — jų nesuspejo išvežti į Sibirą.

Baigęs gimnaziją, Jonas išlaikė egzaminus į Kauno Jėzuitų gimnazijoje suorganizuotus vokiečių kalbos mokytojų kursų. Per vasarą juos baigė ir buvo paskirtas į Žagarės progimnaziją. Čia susipažino su bendrapavardžiu — senosios Žagarės klebonu Kazimieru Gedvila. Jam pasisakė apie neblestantį vaikystės svajonę būti kunigu. Klebonas jaunuoliui palaikė ir patarė stoti į Telšių seminariją.

Į išsiųstą prašymą greit su- laukė Telšių kunigų seminarijos rektorius kan. Pranciškaus Ramanausko pasirašyto teigiamo atsakymo. Telšių kunigų seminarijoje būsimam monsinjorui teko klausyti žymių dvasininkų ir mokslininkų, ir veikė jų paskaitų, išgyventi seminarijos netekimą: 1943 m. rudenį seminarijos rūmus vokiečiai paėmė savo žinion — reikėjo patalpų suzeistiesiems, 1946 m. sovietiniai okupantai seminariją visai uždare. Būsimajam monsinjorui mokytis buvo likę vieneri metai. Šiame kurse be J. Gedvilos buvo dar keturi: Petras Palšis, Henrikas Sulcas, Zigmantas Šimkus, Vincas Vitkus. Seminarijos vadovybė dijakonams leido pasirengti egzaminams savarankiškai.

Pirmasis egzaminus išlaikė Jonas Gedvila (1946 m. spalio 5 d.), po savaitės rekolekcijų, spalio 13 d. buvo išvėntintas kunigu. Išvėntino vyskupas Pranciškus Ramanauskas, rankas uždėjo ir seminarijos dvasios tėvas kun. Vytautas Motiekaitis.

1946 m. spalio 27 d. per Kristaus Karaliaus šventę — primicijos: Joniškio bažnyčioje kun. Jonas Gedvila aukojė pirmąsias iškilmingas šv. Mišias. Tolėsi — daugiau pusės amžiaus — monsinjoro gyvenimą galima suskirstyti į keturis darbo laikotarpius: 1946-1953 m. darbas įvairiose Lietuvos parapijose, 1953-1956 m. darbas Komijos lageriuose, 1956-1991 m. darbas, sugrįžus į Lietuvą, nuo 1991 m. — darbas Klaipėdoje.

Darbas Lietuvos parapijose (1946-1953) Per septynerius darbo metus

Lietuvoje kunigui Jonui Gedvilai teko dirbti Mažeikiuose (6 mėn.), Plungėje (venerius metus), o 1948 m. rugsėjo pradžioje buvo paskirtas vikaru į Klaipėdą.

Klaipėda buvo sugriauta — besitraukdami vokiečiai susprogdino katalikų bažnyčią. Įsitvirtinę sovietai suiminėjo kunigus: Juozapą Olšauską, Kazimierą Gylį. Suėmus kleboną Vaclovą Rašimą, klebono pareigos laikinai buvo pavesotos kun. Jonui Gedvilai. Vėliau valdytojas kan. Petras Maželis jį paskyrė klebonu.

Tuo metu klebonui talkininkavo vikarai kun. Antanas Vaičius (dabar Telšių vyskupas) ir kun. Bronislovas Burneikis (dabar altaristas). Darbo buvo daug: sovietų valdžia net Gavėnios rekolekcijų kunigų neleidė kviesiti kaimynų kunigų į talką. Norėjo, kad kunigai nesusipėtų aptarnauti visų parapijiečių, kad žmonės, atstovėję ilgiausias eiles prie klaušyklos, nebenorėtų eiti į bažnyčią.

Visą palikę Maldeniuose, į Klaipėdą pas sūnų kleboną atvyko tėvai: mama ėmė šeiminkauti, tėtis — padėjo apsiurpti maisto produktus. Tačiau klebono veikla jau seniai domėjosi saugumas — dar 1948 m. jis atsisakė Vilkių partorgui, komunistiškai laidojant žmogų, kapuose viešai pasmerkti „miškinius“. Klaipėdoje jis padėjo pasislėpti, o vėliau ir įsidarbinti saugumo gaudomam kunigui Petriui Liepai.

Tad 1953 m. kovo 5 d., po 6 valandas trukusios kratos, klebonas buvo išvežtas į Klaipėdos saugumo požemius.

Mirus Stalinui, buvo paskelbta amnestija. Monsinjoras prisimena: „Už slėpimą nuo arešto amnestija mane atleido. Bet buvo surinkta medžiaga apie mano politinius nusikaltimus“. pamoksluose sakiau, jog Kristus yra karalius: kurstęs neapykantą žydams, nes sakęs, jog žydai nukryžiuavo Jėzų. Klausėsi užsienio radijo laidų ir pasakojo kitiems — tai antitarybinė propaganda. Laikęs antitarybinę literatūrą. O ta literatūra buvo nepriklausomos Lietuvos laikais išleistas knygos. Už tokius „nusikaltimus“ amnestija netaikoma“.

Po trijų mėnesių tardymo — teismas. Pagrindinis prokuroro motyvas: — jis — išnaudotojų būvio vaikas, vien už tai jį reikia nuteisti! Ir buvo nuteistas 25 metams pataisos darbų lageryje su turto konfiskacija.

Klebonas, rūpindamasis ne savimi, bet tėvais, kurie bus apiplėšti ir paleisti išeigomis, parašė kasacinį skundą: „Man primetamiems nusikaltimams baudmė neproporcinga“. Atėjo atsakymas: „Palikta 10 metų lagerio, be turto konfiskacijos“. Taigi — sovietinis teismas lengvai žaidė žmonių likimais...

Toli nuo tėvynės (1953-1956)

1953 m. gruodžio mėn. iš persiuntimo stoties Vilniuje, gyvulinio vagonuose, po 7 parų kelionės kun. Jonas Gedvila, kartu su kitais nuteistais, pasiekė Veslianos stotelę. Iš čia, kriminalistų apiplėšti, apsirėngę vagių paliktais skudurais, pirmąją Kaledų dieną 30 km etapu pėsčiomis visi keliavo į Vožael kaimą (Komijos autonominė respublika). Nors temperatūra siekė -30 (pagal Celcijaus skalę), tačiau klimatas buvo sausas, todėl ir šaltis nebuvo atšiauri jautiama. Atvykus į pirmąjį permiegiojus ant drėgnų grindų, daugelis nebeišlaikė. Keletą dienų karščiau ir klebonas.

Monsinjoras pasakojo, kad

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110. Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matinant pašto išlaidas, pakvitatimui už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, patyrima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV.....	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.).....	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šėštadienio laida:			
JAV.....	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.).....	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užskant į Lietuvą:			
(Air cargo).....	\$100.00	\$55.00	
Tik šėštadienio laida.....	\$55.00		
Užskant į užsienį oro paštu.....	\$500.00	\$250.00	
Tik šėštadienio laida.....	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpelis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šėštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šėštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuostata. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasiikyti kopiją.

po Stalino mirties bendrojo režimo lageryuose egzistavimas buvo pakenčiamas: neribotai buvo galima gauti laisvą ir siuntinių. Monsinjoras dekingas visiems klaipėdiečiams (už juos lageryje nuolat aukoję šv. Mišias), padėjusiems tėveliams paruošti siuntinius — jie lengvino kalinio būtį.

Kunigui lageryje teko dirbti įvairių darbų: statybose, mišką kirsti ir sergantiesiems ambulatorijoje patarnauti. Buvo jį pasiūstas net į medicinos kursus, kuriuos baigęs, dirbo mažame (be sargybos) punkte. Čia buvo nuteisti pareigūnai, milicininkai, prokurorai, deja, dirbo neilgai. Pavaduodamas felterį, ne vieną kalinį atleido nuo darbo. Supykęs lageryje viršininkas pervedė kleboną į brigadą.

1956 m. buvo pradėtos peržiūrėti politinių kalinių bylos. Klebonas teisėjui pasakė, už ką ir kiek nuteistas, o šiam paklausius, ar bus kunigu, atsakė:

— Būsiu, jei valdžia nesusitrukdys!

Tad kai daugelis buvo reabilituoti, jam paliko 5 metus kalėti ir 2 metus be teisų. Kunigas viršydavo išdėrbio normas, tad gaudavo „užskaitą“ — už vieną dieną buvo užskaitomos dvi dienos, tad „nusikaltėlis“ užskaitų turėjo beveik dvejus metus, todėl 1956 m. gegužės 28 d. buvo paleistas į laivą.

Išsiilgoje tėvynėje (1956-1991)

— Sunku praprasti prie minkštos lovos ir pūkinės pagalvės, — skundėsi buvęs kalins savo artimiesiems, jų sutiktas šiauliuose.

Vyskupas Petras Maželis kiekvieną iš lageryo sugrįžusių kunigų sušėldavo 1,000 rublių. Šią, taip reikalingą parą, gavo ir kun. Jonas Gedvila.

Per 35 metus kunigas dirbo daugelyje vietų: kurį laiką altarista Priekulėje, vėliau klebonavo Adakavo parapijoje, 1959 m. buvo perkeltas į Žygačius. Čia išdirbęs ketverius su puse metų, perkeltas į Šilutę, po dviejų su puse metų darbo Šilutėje — į Rietavą. Dvylika metų klebonavęs Rietave, perkeltas į Tauragę — klebonu ir dekanu, 1981 m. — į Mažeikius, o po dešimties metų (1991 m.) — į Klaipėdą. Tad per 35 metus klebonas dirbo 7 parapijose.

Visose minėtose parapijose atliko svarbius remonto darbus: vienur dengė stogus, kitur tinkavo ir dažė bažnyčios vidų, stiklino langus — dėjo vitražus, pastatė altorius, įrengė vargonus, dar kitur

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽIJOBA, M.D.
INDRE RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0080
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
106 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-327-1285

LINAS SIDRYS, M.D.
Akinių ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-0822
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestem un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai primami absoliučiai punktualiai.
Susitarimus (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8280

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. A.B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ - AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmad. 3v.p.p. - 7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.
treč. uždaryta, ketvirt. 1-3 v.p.p.
penktad. ir šeštad. 9 v.r. - 12 v.p.p.

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė - Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

įvedė apšildymą, nupirko butą kunigams, aptvėrė šventorius... O Mažeikiuose šventoriuje iškirto nereikalingus medžius, pasodino liepas, pastatė raudoną plytų pagalbinį pastatą, klebonijai nupirko namą su ūkiniu pastatu.

Taciau net ir mažiausiam bažnyčios remontui reikėjo gauti valdžios sutikimą. O kunigai atliko didelių darbus, negavęs leidimo, be to, jis nuolat buvo saugumiečių akirtyje. Tad ir kilnojo kunigą iš vienos parapijos į kitą. Ne kartą nesėkmingai verbavo saugumiečius.
(Nukelta į 4 psl.)

Valstybinės viešbučių ir restoranų sąjungos prezidentas Vaclovas Kontrauskas tarp vaikų su negalia ir našliais. Jiems sąjunga Jaunimo teatre surengė labdarinę Kaledų šventę.
Nuotr. Eltos

DABAR ARBA NIEKADA

REMIGIJUS GAŠKA

Vilnius, 1997.01.09

Šiandien Vilniuje Vyriausioji rinkimų komisija oficialiai patvirtino prezidento rinkimų rezultatus ir įteikė Valdui Adamkui atitinkamas pažymas. Atvėrėme naują ir nuostabią Lietuvos istorijos puslapį.

Taigi, išrinkome Valdą Adamkų penktuoju Lietuvos prezidentu! Gal kam tai ir nepatinka, bet, manau, kiekvienas galvojantis lietuvis šiuandien sutiks, kad tai geriausias variantas, kurį mes galėjome pasiekti. Amerikos lietuviai gali didžiulius: jie 2,046 prieš 148, arba 93.25% balsų dauguma, parėmė Adamkų. Juos tik pralenkė Australija su 93.5% ir Kanada su 96% balsų, paduotų už mūsų naują prezidentą. Lietuva šiandien euforijoje! Žmonės skambina vieni kitiems, sveikindami su laimėjimu. Kadangi rinkimai buvo be galo įtempti, emocijos nebuvo ribų. Seniai nemačiau tiek džiaugsmo asarų! Verkė ir moterys, ir vyrai. Iš daugelio lūpų girdėjome: „Laimėjo Lietuva“.

Apie rinkimų eigą, teks gal vėliau parašyti. Šiandien, tačiau norėčiau pasisakyti kita tema, kol dar mūsų džiugavimai nenurimo ir džiaugsmo asaros visai nenudžiūvo. Taip, laimėjo Lietuva, o ką mes, Amerikos ir Kanados lietuviai, darysime? Ar tik pasidžiausime šia savaitę, šampano taurę išgersime, o toliau rūpinsimės savo darbais, pensijomis, anūkais ir atostogomis? Ką mums reiškia Valdo Adamkaus atėjimas į Lietuvos prezidentūrą? Ar tai nėra iššūkis mums kažką daryti?

Kaip žinome, Adamkus laimėjo labai mažą balsų persvarą. Galutiniai skaitiniai rodo tik 14,256 balsų persvarą iš 1,937,786 balsavusiųjų. Ką tai reiškia? Kad beveik 50% balsuotojų rėmė Artūrą Paulauską. O kas jie tokie? Tai įvairių ištikimų žmonių, kurie, man rodos, „daugiau žiūrėjo į senus gerus laikus“, nei į ateitį, gal daugiau į rytus, negu vakarus. Bet tai mūsų valstybės dalis, Lietuvos piliečiai. Ir Valdas Adamkus ne vieną sykį yra pabrėžęs, kad jis nori būti visų žmonių prezidentu, kartu dirbti ir jiems kiek galint padėti. Taigi, turime ateinančius penkerius metus. Manau, nereikia mums čia diskutuoti ir aiškintis, kas atsitiks po tų penkerių metų, jei žmonių gyvenimas Lietuvoje nepagerės. Ta 14,000 balsų persvara bus tik mirazas... Už Adamkų pasisakė Lietuvos patriotai, bet tai vyresnio amžiaus žmonės,

kurie gerai supranta, kas tai yra tauta, kas yra nepriklausoma Lietuva. Didelė dalis jaunimo, išėjusi mokslus sovietinėje sistemoje ir nebeturėjusi tiesiogės ir stiprios tėvų įtakos Lietuvos valstybingumui suprasti, atidave balsus „už jaunosios kartos atstovą“. O tai Lietuvos ateitis! Ir kaip tik tuos jaunuolius Valdas Adamkus turės įtikinti, kad tas kelias, tie ekonominės ir demokratijos principai, kuriuos jis perša, yra tinkamiausi jiems ir drauge Lietuvai.

Dabar, o ne kitais metais, šiandien, o ne rytoj, mes turime padėti Lietuvai. Turime padėti Valdui. Jeigu mes norime ir ateityje matyti tokią Lietuvą, kokią trokštame matyti, tai jau šiandien turime apsispręsti. Turim kipti į darbą! Praeityje daug teko girdėti nusiskundimų ir abejonių. Girdi, neaiški valdžia, nežinia, su kuo Lietuva susidės ir kokių kelių nueis... Aš manau, abejonių dabar neliko. Atsivėrė durys. Lietuva laukia pagalbos. Lietuva dairoi į Vakarus, dairoi į savo sūnus ir dukras, gyvenančius už Lietuvos ribų. Laukia investicijų, laukia pašalpos, laukia žmonių, laukia ir jaunimo, ir senimo. Laukia ir turistų, ir čionai persikeliančių. Laukia ir padėjėjų, ir mokytojų. Ne dviem savaitėm, bet ilgesniam laikui. Vazinėjant po Lietuvą rinkimų metu kiek teko matyti Lietuvos vidurinių mokyklų, kurios neturi nei vieno anglų kalbos mokytojo! Kiek bedarbių! Žmonių 40-45 metų amžiaus, jau pora metų be darbo. O reikia išlaikyti šeimą! Žmonės desperacijoje. Nėra kas parodo ir pamokina juos kaip pradėti verslą, kaip pagaminti gaminį, kuris būtų patrauklus ir vietinei, ir eksporto rinkai. Lietuvoje ant medžių obuoliai pūna, o mes importuojame obuolių sultis iš Danijos ir Vengrijos! Paskui dejuojame, kad mūsų importai stambiai prašoka eksportus, ir tenka daugiau iš užsienio skolintis. O mokyklos? Kai kurios tikrai liūdnoje padėtyje. Ten ruošiamą tautos ateitį.

Kanadoje, Australijoje ir Amerikoje mes turime įvairius fondus ir organizacijas, kurios praieityje gal varžėsi, gal drovėjos stambiau paremti Lietuvą. Mieli tautiečiai: daugiau delsti ir laukti negalima. Mes sulaukėme tos progos, tos valandos, kada turime veikti. Nėsisivaizduojų, ar ateityje bebūs tokios galimybės, reikšmės ir tikslo mums patikėti Lietuvai. Jeigu kada

trečias Pakšto aplinkraštis „Žalios atžalos“ klubams: „Antroji ekspedicija, turėjusi išvykti prieš Kalėdas, nesusiorganizavo, nes pristigo galinčių šiuo metu į Br. Hondurą vykti. Neatsirado nei miškininko, nei agronomo, nei medžio technologo, t.y. pačių reikalingiausių profesijų atstovų. Kai kas gal galėtų ten vykti kovo mėn. Kovas ten sausiasias mėnuo ir dar nelabai karštas. Belizės vid. temp. kov. mėn. esti 25 C, o vid. lietus 95 cm. Balandis su karštesnėmis bent 1 C laipsniu dienomis, o lietus — 120 cm.

Klubų organizacija per paskutinį mėnesį nepažengė pirmyn, tačiau atsirado keletas naujų. Br. Hondurą susidomėjusių ir norinčių ten keltis žmonių. Jie jau atsiliėpė iš Čikagos, Brooklyno ir Sao Paulo, Brazilijos.

Iš S. Paulo p. J. Kaseliūnas su savo draugais iškelia tokią pat kapitalo organizacinę mintį, kuri kartą jau buvo svarstyta Washingtono 1957 m. būtent, prisigyvenę, bet negalį į Hondurą keltis S. Amerikos lietuviai galėtų kolonizacijai bendrovię priklausyti savo pinigais ir tuomi paremti įsikūrimą savo draugų ar giminių. Mintis labai sveika ir ji turėtų būti kaip nors pritaikyta. Ponas J. Kaseliūnas tvirtai atremia „Nepr. Lietuvos“ straipsnių argumentus, nukreiptus prieš kolonizaciją. Savo ilgo laiško gale jis primena, kad jis jau randa Brazilijoj žmonių, tinkamų kolonizacijai: kuniga, kurs surinktų lešų ir statytų Hondurą pirmą ekleziją; pramonininką, kurs perkeltų ten savo metalurginę dirbtuvę su 50 darbi-

1991 m. po tragiškų įvykių sausio 13 d. Tankais ir šarvuotais buvo tikimasi nuo patriotų lietuvių išsaugoti Vilniuje, Konarskio gatvėje esančius Lietuvos radijo ir televizijos rūmus, o po to testuoti sovietinę propagandą. Deja, anuomet komunistų pastangos buvo veltiniai — laimėjo laisvės trokštanti Lietuva! Nuotr. Algimanto Žižiūno

RINKIMAMS PASIBAIGUS

Pasikalbėjimas su Lietuvos Respublikos Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu

— Sausio 4 dieną Lietuvos balsuotojai išpildė Jūsų raginimą ir balsavo už Valdą Adamkų. Kaip įvertinate rinkimų rezultatus?

— Aš labai patenkintas, kad vis dėlto persvara buvo Valdo Adamkaus pusėje, nes kitu atveju mes turėtume daug sudėtingesnę ir sunkesnę padėtį. O dabar, kai jau viskas pasibaigė, galima palyginti su padėtimi, kuri buvo per praėjusius penkerius metus. Tai yra posūkis į geresnę pusę.

— Kokie yra Jūsų santykiai su prezidentu Valdu Adamku?

— Ar susitikdavau su juo ir rinkimų metu. Tai buvo trumpi susitikimai — ranka paspaudžiant, pasikeičiant vienu kitu žodžiu. Paskui, po pirmo rinkimo rato, kai aš raginau savo šalininkus balsuoti už Valdą Adamkų, tai irgi vieną kartą priėmėme susitikimą. Jisai pareiškė dėkingumą už tą paramą. Galų gale viskas neblogai išėjo, mano draugai ir aš esame visi patenkinti.

Su Valdu Adamku buvome susitikę sausio 6 d. vakare, kalbėjome porą valandų apie įvairius reikalus: šiek tiek apie rinkimus, bet daugiau apie ateitį, apie Lietuvos užsienio politikos kai kuriuos bruožus ir kitas problemas, kurių mes ir dabar turime, ir

praeityje galvojome apie grįžimą ar investicijas Lietuvoje, daugiau laukti nėra prasmės. Parodykim Lietuvai, kad mes tikrai ją mylime!

galime laukti ateityje. Aš pasinaudojau proga smulkiau kai ką papasakoti, taip pat kalbėjome, kaip bus persitvarkoma, jam ateinant dirbti prezidentu. Jisai turės susiformuoti prezidentūrą ir, žinoma, bus perorganizuojama vyriausybė. Turėjome idėjų ir naudingą pokalbį. Pasikalbėjime dalyvavo ir Raimundas Miezėlis.

— Profesoriau Landsbergi, artėja sausio 13 diena. Kokios Jūsų mintys, skirtos tai dienai?

— Sausio 13-tąją šiomet minėsime jau po prezidento rinkimų. Aš pakviečiau, kad naujai išrinktas prezidentas Valdas Adamkus dalyvautų tuose renginiuose. Kadangi susirenka prie Parlamento 12-tos dienos vakarą labiausiai nepriklausomybiniam nusi-statymui ir Lietuvos valstybingumui ištikimi žmonės, tie, kurie ir anuomet gynė Parlamentą bei nepriklausomybę, tai, aš manau, kad bus toks gražus visų susitikimas.

Kitą dieną, 13-tą, mes, kaip visuomet, turėsime iškilmingą Seimo posėdį. Ten reikės ir man kalbėti. Tarp pakviestų svečių bus ir naujai išrinktas prezidentas Valdas Adamkus. Jis dar neina tų pareigų, bet jau bus gavęs išrinkto prezidento pažymėjimą, tai bus malonu jį matyti Lietuvos Seime.

Sausio 13-toji, jau praėjus septyneriems metams nuo to susirėmimo, kur beginkliai žmonės prieš labai ginkluotą priešą apgynė Lietuvos valstybę ir nepriklausomybę, dabar įvykiai matomi kaip

laimėjimas. Pirmaisiais metais mes paminėdavome tuos įvykius, kaip tragediją, kaip gyvenų žūtį, o dabar labai gerbdami tuos žmones, kurie atidavė savo gyvybę už Lietuvą. Mes vis labiau matome išryškėjant tokių pergales, laimėjimo bruožą. Iš tikrųjų taip ir yra. Žmonės atlaikė. Mes atsilaukėm ir agresorius atitraukė. Lietuva liko išgelbėta.

— Dekojame Lietuvos Seimo pirmininkui prof. Vytautui Landsbergiui už pasikalbėjimą.

Kalbėjosi Algis Zaparackas

Prisikėlimo kryžius ant Nepriklausomybės piliakalnio Kaltninėse.

Ar ilga mūsų tautos atmintis...

1991 m. sausio 13 d. buvo sekmadienis. Nors Lietuva beveik prieš metus pasiskelbė atstatanti nepriklausomybę (1990 m. kovo 11 d.), iš tikrųjų nedaug nepriklausomo gyvenimo ženklų kasdienybėje buvo matyti. Kol Vytauto Landsbergio vadovaujama vyriausybė vedė derybas su Maskva, ieškojo nepriklausomai Lietuvos valstybei pripažinimo ir paramos užsienyje, lietuvių tauta rinkosi Katedros Vilniuje ir kitų miestų didžiosiose aikštėse, nešiojo plakatus, reikalaujančius, kad rusai pasitrauktų, vieningai skandavo žodį „Lietuva!“, giedojo, meldėsi, dainavo ir tikėjo šviesia ateitimi. Kokios kurčios buvo anuomet vakariečių ausys! Nors visi gyrė lietuvių už jų pasiryžimą ir drąsą, visi žavėjosi V. Landsbergio sugebėjimu net didžiausioje demonstrantų minioje išlaikyti drausmę, bet neatsistojo su Lietuva prieš Gorbaciovą, prieš jau braškanciją Sovietų Sąjungos imperiją. Visi sutiko, kad Lietuva ir kitos pavergtos tautos turi teisę laisvai gyventi, bet ragino neskubėti, nesuerzinti rusiškios meškos, kuri, prisidūrusi aplink savo urvą „glasnost“ ir „perestroikos“ gelelių (tiesa, dar labai raudonų), tikėjo, kad ir urvas gardžiau pakvips...

O mes, užsienio lietuviai, ne vien tą istorinę dramą įtemptai stebėjome, bet joje dalyvavome visai panašiu būdu, kaip tautiečiai tėvynėje (tik mums negrėsė mirtinas pavojus): demonstracijomis, budojais, kreipimais į savo gyvenamojo krašto vyriausybę, maldomis. Užsienio lietuviai turėjo galimybę greitai ir tiksliai skleisti informaciją apie įvykius tėvynėje, sudarę ryšio linijas su žiniasklaida, vyriausybės atstovais ir vieni kitais, kad, reikalingi esant, galėtų greitai susiorganizuoti ir veiksmingai reaguoti.

Verta prisiminti, kad tuomet į akciją gelbėti Lietuvos nepriklausomybę, noriai jungėsi ir tie, kurie jau buvo nutolę nuo visko, kas lietuviška. Jungėsi ypač jaunesnieji, mažai iki tol sau galvas sukę lietuvių reikalais. Bendras darbas, bendras rūpestis ir meilė savo kilmės žemei vienių tautą, nepaisant, kur jos dalis gyvena: prie Baltijos, ar kitapus Atlanto.

Kas turėjo laimę aplankyti Lietuvą ir jos sostinę, be abejo, negalėjo nepastebėti Televizijos bokšto, visa galva pra-

lenkusio net aukščiausius miesto pastatus. Prie to įspūdingo statinio yra 1991 m. sausio 13-tosios įvykiams paminėti vieta, kur nuolat sustoję praeiviai, pagarbiai nulenkdami galvą, galbut sukalbama maldele, padeda gelių prie paminklo... Aiškiai matyti, kad iš tautos atminties dar neišblėso ano sekmadienio nakties tankų vikšrių dzerzimas, rusiški omonų keikimai, siaubo šauksmas iš minios, bet kartu ir tvirtas pasiryžimas nesitraukti, apginti nešiojo plakatus, reikalaujančius, kad rusai pasitrauktų, vieningai skandavo žodį „Lietuva!“, giedojo, meldėsi, dainavo ir tikėjo šviesia ateitimi. Kokios kurčios buvo anuomet vakariečių ausys! Nors visi gyrė lietuvių už jų pasiryžimą ir drąsą, visi žavėjosi V. Landsbergio sugebėjimu net didžiausioje demonstrantų minioje išlaikyti drausmę, bet neatsistojo su Lietuva prieš Gorbaciovą, prieš jau braškanciją Sovietų Sąjungos imperiją. Visi sutiko, kad Lietuva ir kitos pavergtos tautos turi teisę laisvai gyventi, bet ragino neskubėti, nesuerzinti rusiškios meškos, kuri, prisidūrusi aplink savo urvą „glasnost“ ir „perestroikos“ gelelių (tiesa, dar labai raudonų), tikėjo, kad ir urvas gardžiau pakvips...

Lietuva laimėjo. Ne bari-kadomis, ne dainomis ar karštomis kalbomis, bet vienybėje. Tai gan retas paukštis lietuvių tautoje — ta stipri, nepajudinama vienybė. Kai ji pasireiškia, lietuviai gali padaryti stebuklus. Mes, atrodo, nei dabar, nei praeityje nepajėgėme įsisamontinti, kokią jėgą turime, kai veikiamo vieningai. Jeigu suprastume, niekuomet to ginklo nenukištume į tamsiausią palėpę kartu su visokiais nereikalingais daiktai. Nepajudinama lietuvių vienybė sušvinta tik tada, kai gresia pavojus arba — kiek mažesniu mastu — kai reikia atlikti kokį nors didelį darbą. Kai tik — viskas praeina, vėl pradeda skaldytis, kažkuo nepasidalinti, reikšti nepasitenkinimą vieni kitais. Deja, šiuo metu tą nesutikimų epidemiją yra užsivertę ir tėvyniečiai, ir užsienyje gyvenantys tautiečiai.

Sekmadienis, 1991 m. sausio 13 d., pareikalavo 13 civilinių Lietuvos gyventojų gyvybių. Šiandien juos prisimename su liūdesiu ir pagarpa, kuri skiriama tautos didvyriams. Jų ir kitų auka nebuvo veltui: Lietuva vis dėlto laisva. Ir tokia pasiliks, nors jos laukia dar daug sunkumų. Nebėra omonų, nebėra svetimos kariuomenės, galingasis Gorbaciovas, prieš kurį linkiojo ir JAV prezidentas, kuris grasino Landsbergiui ir visiškai Lietuvai, šiandien tinka tik picom pardavinėti, o ant Sovietų Sąjungos griuvėsio auga nepriklausomų valstybių ateitis.

PASTANGOS ĮKURTI ATSARGINĘ TĖVYNĘ BRITŲ HONDURU

JUOZAS VITĖNAS

(Tėsinys)

6

Buvo konstatuota, kad būrelių steigimas vyksta lėtai, todėl buvo sutarta, kad vašingtoniečiai paragintų veikėjus kitose vietose steigti tokius būrelius. Taip pat buvo galvota, kad būrelių steigimui gal patarnautų šioke tokie įstatai, ir buvo man pavesta parengti jų projektą.

1958 m. gruodžio 15 d. parašiau Pakštui laišką apie pastaruosius du mūsų būrelio posėdžius bei nutarimus ir mano sutikimą laikinai vadovauti būreliui, atsisakius Mažeikienei. Taip pat pažymėjau, kad mūsų veiklos gairių priėmimas įnešų aiškumo, kaip žiūrėti į Žaliosios atžalos steigimą Britų Hondurą, nes dabar skelbiama visokių nesamonių, pvz., kad tai reikiama atsisakymą nuo kovos už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, atsisakymą nuo grįžimo į Lietuvą.

Į šį mano laišką Pakštas atsakė gruodžio 18 d. pranešdamas, kad į Vašingtoną atvyksta antrą Kalėdų dieną, ir galėsime bendrai pposėdžiauti.

Trečias Pakšto aplinkraštis

Tuo tarpu mus pasiekė 1958 m. gruodžio 18 d.

trečias Pakšto aplinkraštis „Žalios atžalos“ klubams:

„Antroji ekspedicija, turėjusi išvykti prieš Kalėdas, nesusiorganizavo, nes pristigo galinčių šiuo metu į Br. Hondurą vykti. Neatsirado nei miškininko, nei agronomo, nei medžio technologo, t.y. pačių reikalingiausių profesijų atstovų. Kai kas gal galėtų ten vykti kovo mėn. Kovas ten sausiasias mėnuo ir dar nelabai karštas. Belizės vid. temp. kov. mėn. esti 25 C, o vid. lietus 95 cm. Balandis su karštesnėmis bent 1 C laipsniu dienomis, o lietus — 120 cm.

Klubų organizacija per paskutinį mėnesį nepažengė pirmyn, tačiau atsirado keletas naujų. Br. Hondurą susidomėjusių ir norinčių ten keltis žmonių. Jie jau atsiliėpė iš Čikagos, Brooklyno ir Sao Paulo, Brazilijos.

Iš S. Paulo p. J. Kaseliūnas su savo draugais iškelia tokią pat kapitalo organizacinę mintį, kuri kartą jau buvo svarstyta Washingtono 1957 m. būtent, prisigyvenę, bet negalį į Hondurą keltis S. Amerikos lietuviai galėtų kolonizacijai bendrovię priklausyti savo pinigais ir tuomi paremti įsikūrimą savo draugų ar giminių. Mintis labai sveika ir ji turėtų būti kaip nors pritaikyta. Ponas J. Kaseliūnas tvirtai atremia „Nepr. Lietuvos“ straipsnių argumentus, nukreiptus prieš kolonizaciją. Savo ilgo laiško gale jis primena, kad jis jau randa Brazilijoj žmonių, tinkamų kolonizacijai: kuniga, kurs surinktų lešų ir statytų Hondurą pirmą ekleziją; pramonininką, kurs perkeltų ten savo metalurginę dirbtuvę su 50 darbi-

ninkų; esą Brazilijoj trys gražūs mokyklų pastatai, bet nebėsa ten mokinių ir mokytojų, tat jas reiktų parduoti ir už tuos pinigus steigti pirmas mokyklas Maž. Lietuvoje.

Kap. J. Čiuvinškas, irgi iš S. Paulo, sumaniai atremia dr. J. Budzeikos neigiamas mintis. Jis visai nebijo tropikinio klimato: „Šiame klimate randasi apytikriai gal vos 100,000 mūsų tautiečių visame pasaulyje kurie sako, jog nebegalėtų pernešti Lietuvos oro. Be to, jų darbštumo ar kultūrinių gėrybių sukūrimo lygis nėra sumažėjęs, išskyrus tik trečiosios kartos lietuviuką, kuris savo būdu jau skiriasi nuo savo protėvių. Šiems žmonėms, norime ar ne, reikalingas susibūrimas tropikinėje juostoje.

Manau, kad skaitantys „Draugą“ jau matė du šaunius V. Jagmino ir vieną miškininko Z. Pruso straipsnius, nuosirdžiai pritariantčius Antrosios Lietuvos steigimui.

Žemės kaina Br. Hondurą, atrodo, dabar kiek pakilusi. Mr. F. Y. Norris man iš ten rašo (XII.10): Br. Hondurą centrinėje zonoje dabar parduoda keturi gan stambūs sklypai, visi jie prieina prie Belizės upės, artčiausias 35 mylios nuo Belizės miesto, tolimiausias — 70 mylių. Man lyg ir patiktų tolimiausias: 1) Jis yra 4 kilometrai į šiaurę nuo El Cayo miestelio. Jo plotas 30,000 akrų. Už akrą prašo po 5 US dol. Yra lygumų ir kalnelių. Upės fronto apie 8 km, esą kiek ir mahagonijų. Tiktų galvijų ūkiams, mišką nuvalius. 2) Artčiausias sklypas prie Big Fall turi 11,000 akrų, kur jau yra

pora gyvenamų trobų (jų abių vertė 2,450 dol.) ir gazonai ten 50 arklų, 240 galvijų ir 50 avių. Už visus galvijus prašo 11,000 dol., už žemę — po 4 dol. Tad visos tos jau kiek įdirbtos nuosavybės kaina būtų 57,500 dol. gatavais. Šį plotą parduoda du senyvi broliai.

3 ir 4 sklypai sudaro vieną ištisą plotą, kartu 20,900 akrų, 45 mylios nuo Belizės. Įdirbtos žemės ten nėra. Prašo po 8 dol. už akrą. Randasi El Cayo apskrityje. Gruodžio gale šiuos sklypus parodysiu žemėlapyje apibūrinus Washingtono klubui, ogi paskiau nusiųsiu Čikagos ir Detroito klubams. Daugiau klubų dar nėra.

Kalėdinių atostogų metu aplankysiu Washingtono klubą. Vasario 15 d. būsiu Detroito, kalbesiu Tautos šventės proga.

Birželio pradžioje mano kontraktas su Steubenville kolegija baigiasi. Noretusi išsikelti iš šio labai izoliuoto miestelio, bet dar nenumanau, kur galėsiu kitą vietą susirasti. Profesoraiudamas, atrodo, ir nesugebėsiu kolonizacijos reikalo priversti prie praktiškos pradžios. Reiktų, kad koks praktiškas veikėjas apsigyventų Br. Hondurą ir iš ten atsakinėtų į daugybę praktiško pobūdžio klausimų“.

Posėdis su Pakštu

Pakštas, kaip buvo žadėjęs, atvyko į Vašingtoną Kalėdų antrą dieną, ir mes susirinkome posėdžio, į kurį be jau minėtų, atvyko ir dr. Vladas Viliamas. Buvo apsparstytos ir priimtos tokios lietuvių židinio Br. Hondurą įkūrimo gairės. (Bus daugiau)

75 METAI LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJAI

JUOZAS KRIAUCIŪNAS

Po I didžiojo karo Lietuvai tapus nepriklausoma, mokslo ir kultūros srityje dažnai reikėsi laisvės ir socialistinės nuotaikos, daug prasilavinusių ir mokslo žmonių, rašytojų buvo agnostai (nepripažįstą Dievą) arba ateistai (nusistatę ir kovoją prieš tikėjimą į Dievą). Tą jie skelbė ir žodžiu, ir per spaudą.

Krikščionių bei katalikų inteligentijai ir mokslo žmonėms buvo būtina pasipriešinti prieš tikėjimo niekinimą, kelti tikėjimą ir skleisti krikščioniškąjį mokslą, skleisti krikščionybę paremtą kultūrą ir ruošti krikščionių mokslininkų prierauglį. Kad tai galėtų veiksmingiau atlikti, nusprendė sukurti mokslo žmonių bei juos ir jų darbus remiančių asmenų organizaciją. Grupę tokių veiklių asmenų Kaune (tada buvo Lietuvos sostinė) 1922 m., rugpjūčio 12 d. įsteigė organizaciją — Lietuvos Katalikų mokslo akademiją, kuri į viešumą išėjo susirinkimu tu metų spalio 22 d. I pirmąją Akademijos valdybą išrinkti: vyskupas Juozas Skvireckas — pirm., prof. Pranas Dovydaitis — vicepirm., ir prof. Stasys Šalkauskis — antr. vicepirm. Nuo 1926 ligi 1938 m. Akademiją vadovavo prel. Adomas Dambrauskas-Jakštas, o po to, ligi 1940 m. St. Šalkauskis.

Akademija buvo darbinga. Ji pajėgė teikti stipendijas eilei asmenų pasirodanti moksliniams darbams. Buvo sušaukti 3 suvažiavimai, kurių svarbiausias uždavinys — pasiskaitos ir konferencijos iš mokslo, kultūros ir visuomeninio gyvenimo sričių, remiantis krikščioniškais principais. Pasiskaitos ir konferencijų pareikšimai kaupti ir išleisti knygomis, pavadintomis „Suvažiavimo darbai“. Išleistos trys knygos. Per tą Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį išleista per 400 įvairaus turinio ir dydžio knygų, paruostų daugiau kaip 50 autorių. Stipendininkus remti iš Amerikos Lietuvių katalikų federacijos vyskupas Pranciškus Bučys gavo 42.500 dolerių. Besprendžiant reikalą leisti Lietuvių enciklopediją, Akademija susitarė su Spaudos fondu ir aktyviai dalyvavo enciklopedijos leidime. Ligi bolševikinės Lietuvos okupacijos išleisti 9 tomai ir 10 sasiuvių. Bolševikų valdžia LKM akademiją uždarė ir jos veikla buvo nutraukta.

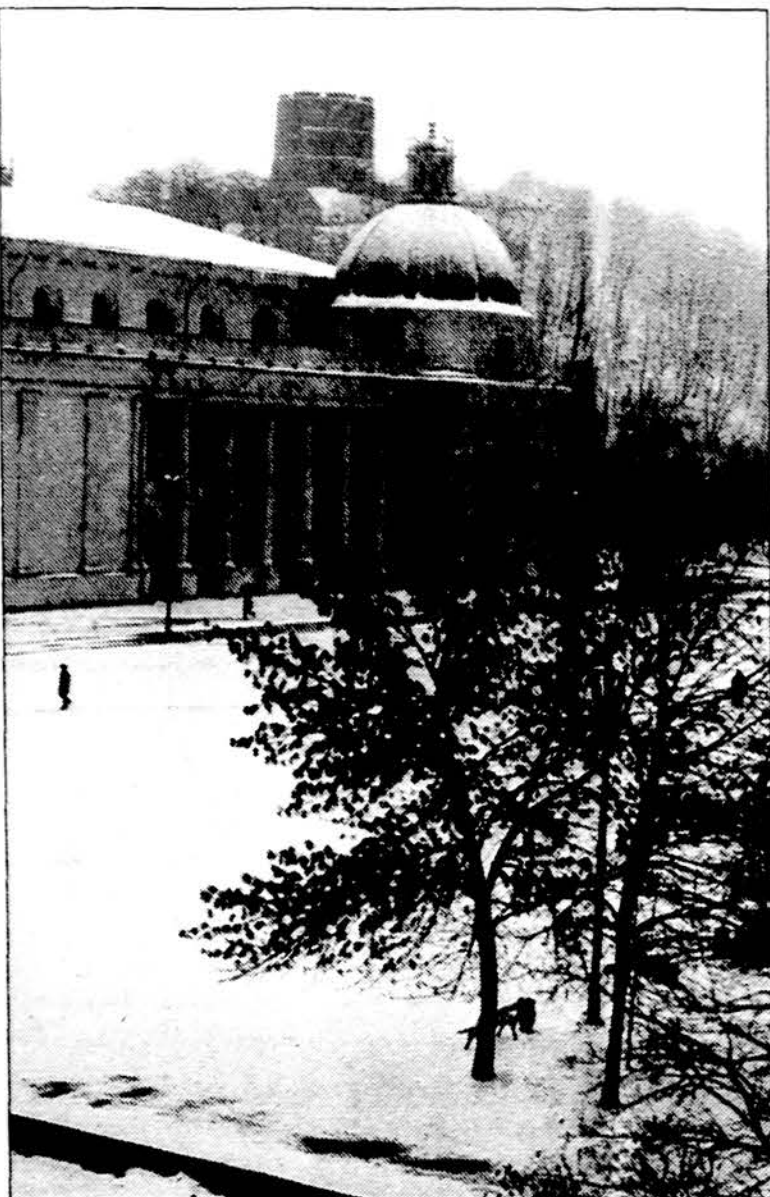
Antrasis pasaulinis karas išbloskė iš Lietuvos ir Vakarus nemazą skaičių akademijos narių. Krikščioniškos minties, mokslo ir kultūros skelbimas bei ugdymas buvo ir čia reikalingas, net būtinas. Dr. Stasys

Backis, Lietuvos ambasados Paryžiuje reikalų vadovas, 1952 m. išlele akademijos atsteigimo mintį. Būrelis akademijos narių ir akademijai prijauciančių, gyvenančių Romoje, 1954 m. sudarė komitetą, vadovaujamą vysk. Vincento Padolskio, kuris, paskatintas daugelio buvusių akademijos narių ar jai prijauciančių, gyvenančių įvairiuose kraštuose, 1956 m. pradėdė korespondenciniu būdu rinkimus valdybai išrinkti. Valdybon išrinkti: vysk. V. Padolskis — pirm., nariais — kunigai J. Vaišnora, A. Liūma, Ladas Tulaba ir Vytautas Balčiūnas. Valdyba įtaigojo narius steigti akademijos židinius, kur buvo bent keli nariai, Romą paliekant centru. Židiniai kūrėsi įvairiose valstybėse: Amerikoje — Čikagoje, New Yorke, Bostone, Detroite, Daytono, vėliau St. Petersburge; Kanadoje — Montrealyje ir Toronte, vėliau Ottavoje; Vokietijoje. Organizacinis darbas buvo sekmingas ir 1957 m. Romoje sušauktas suvažiavimas. Toliau suvažiavimai buvo šaukiami kas treji metai kurio nors židinio globoje, pvz.: Čikagos, Bostono, New Yorke ir kt.

1959 m. akademijos pirm. tapo kun. A. Liūma ir juo išbuvo ligi akademijos centro valdyba buvo perkelta į Lietuvą. Akademijos centre Romoje vyko gyva veikla. 1960 m. buvo suorganizuota Istorijos mokslo sekcija, pirmininkaujama Zenono Ivinskio, nuo 1965 m. kun. P. Rabikausko. 1965 m. įkurtas Istorijos ir Religinės kultūros institutas, kuriam vadovavo kun. R. Krasauskas. Akademija leido mokslo ir gyvenimo sričių knygas, veikalus. Turėta nemažų sunkumų juos leisti, nes reikėjo rasti lėšų, reikėjo mecenatų ir rėmėjų, nepakako ir redaktorių knygas spaudai paruošti. Išleista mirusių veikėjų biografijų, atsiminimų knygų, monografijų ir įvairių autorių raštų. Pvz.: „Užgesę žiburiai“, „Kazys Pakštas“, Valandžiaus „Šviesa už marių“, Z. Ivinskio „Rinkiniai raštai“, A. Maceinos „Filosofijos kilmė ir prasmė“ ir daug kitų.

1971 m. pradėta leisti leidinių serija — „Fontes Historiae Lithuaniae“, Lietuvos istorijos šaltinių rinkiniai. Išleista Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės vyskupų pranešimai Šventajam Sostui.

Buvo leidžiami ir „Suvažiavimo darbai“ bei „Metraščiai“, nors kai kurių išleidimas buvo nudaustas. 1985 m. akademija turėjo 246 narius, kurių 196 prisidėjo prie akademijos leidinių studijomis ar straipsniais (beje, 48 jų ne akademi-

Nuotr. Algimanto Žižūno

jos nariai).

Akademijos darbams vykdyti daugiausia paramos gauta iš Amerikoje gyvenančių. Čia gyveno ir dauguma mecenatų. Kad jiems nereikėtų mokescių už akademijai aukotas sumas mokėti, o akademijos komiteiui Amerikoje nereikėtų pajamų mokescių mokėti, akademija 1972 m. buvo inkorporuota kaip religinė, mokslo ir kultūros institucija Connecticut valstijoje. Inkorporatoriai buvo Putname gyvenę prel. Vytautas Balčiūnas, kun. Stasys Yla ir prof. dr. Antanas Kučkas. Buvo išrinkta Amerikoje finansiniai atsakaitomybei vesti valdyba, kurios pirmininkas yra dr. Vytautas Ylgantas ir savo darba tebetęsia.

Prel. Pranciškus Jurui atidavus jo ugdomą Alką — Amerikos Lietuvių kultūros archyvą (Putname) akademijai 1972 m., Bostono-Putname ir New Yorko akademijos židiniai sudarė komitetą Alkos plėtimo įgalinimą finansuoti ir direktoriatą Alkai tvarkyti. Komiteiui vadovavo Juozas Kapočius (knygledys), o direktoriatui — dr. A. Stankaitis. Po kelių metų finansų rinkimo komisijos pareigas perėmė direktoriatas, kuriam dabar vadovauja dr. Juozas Kriaučiūnas. Alka tapo autonomine akademijos padalinys ir naudojasi akademijos mokescių atleidimo teise.

1974 m. i akademiją įsijungė, tapo trečiuoju akademijos autonominiu padaliniu, „Krikščionis gyvenime“, vadovaujama prel. V. Balčiūno, ligi dabar išleisduis daugiau kaip 30 religinio turinio knygų. Padalinys naudojasi akademijos mokescių atleidimo teise.

Lietuvos laisvės rytuvi aštant, dar prieš Lietuvos Respublikos atstatymą, 1989 m. liepos 26 d. Lietuvoje buvo paskelbtas ir paskleistas atsišaukimas atkurti akademiją. 1990 m. vasario 17 d. atkurtoji akademija buvo įregistruota Vilniuje 1990 m. vasario 21 d. Atkuriant akademiją, Vilniaus universitete sušauktoji konferencija, dalyvaujant daugiau kaip 250 mokslo žmonių, išrinko akademijos tarybą, o toji — valdybą. Valdybon įėjo: prof. dr. Giedrius Uzdavinys — pirm., techn. mokslų kandid. Mindaugas Bloznelis — sekr., techn. moks. kand. Arimantas Rinkinis — izdin., filosof. moks. kand. Antanė Kučinskaitė — archyvarė. Centro

valdybos narių skaičius palaipsniui buvo padidintas. Didesniuose miestuose sukurti židiniai, pvz.: Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje, vėliau Šiauliuose, Telšiuose, Marijampolėje ir kt. 1991 m. birželio 9-16 d. Vilniuje vyko penkiolikštis suvažiavimas, gausus dalyviais, kurie net netilpo konferencijos numatytose patalpose. Tas rodė, kad susidomėjimas akademija ir jos darbais yra didelis. 1992 m. akademija iškilmingai minėjo 70 metų gyvavimo ir veiklos sukaktį. 1994 m. akademijos narių skaičius Lietuvoje pasiekė 530, už Lietuvos ribų dar daugiau kaip 200.

Vilniuje Akademijos išrinktai valdybai įsitvirtinus, ji tapo centrine (Romoje buvusi pirmininkas prel. A. Liūma persikėlė gyventi į Lietuvą).

Akademija ir jos židiniai Lietuvoje reikišiasi gyva veikla, nors veiklai kliudo reikiamų patalpų stoka, taip pat administracijai tvarkyti patalpų ir įrengimų nepakankamumas. Tačiau akademija pajėgia kas metai išleisti eilę vertingų knygų.

Gyvenimo sunkumai akademijai ir jos nariams truko reikštis veikla, bet, jos narių skaičiui nuolat didėjant ir akademijai ir jos nariams vis plačiau reikiškantis mokslo, kultūros ir visuomeniniuose reikaluose, palaipsniui sunkumai pavyks nugalėti ir akademija sulauks šviesesnių laikų.

KULTŪROS MINISTERIJA GLOBOS NERINGA

Neringoje Kultūros ministerija ir savivaldybė pasirašė bendradarbiavimo sutartį, kurioje numatyta įsteigti visuomeninę ir kultūrinę veiklą skatinančią tarybą.

Sutartį pasirašęs kultūros ministras Saulius Šaltenis žadėjo remti Neringoje vykšiančius muzikos, teatro, kino festivalius, tradicinius skulptorių simpoziumus.

Nuspręsta čia kiekvieną vasarą rengti šeimų muzikavimo festivalį „Muzika domestica“, dar šiemet baigti buvusiojo Preilos pašto pastato rekonstrukciją.

Trims geriausiems Neringos miesto menininkams arba kultūros darbuotojams bus skiriamos stipendijos.

* **Prezidentu išrinkto** Valdo Adamkaus rinkimų štabas dirbs dar mažiau nei 10 dienų. Per tą laikotarpį žadama užbaigti visus su rinkimų kampanija susijusius darbus — sutvarkyti ir pateikti finansines ataskaitas, atsiskaityti su reklamos agentūromis, uždaryti vietines štabo atstovybes bei kitus.

MONS. JONAS GEDVILA

(Atkelta iš 2 psl.)

Jie negalėjo pakęsti kunigo ne tik už sauvalius remontus, bet ypač dėl to, kad jis kvietė aktyvius kunigus — Joną Kaunecką, Sigitą Tamkevičių (dabar Kauno arkivyskupą), Alfonsą Svarinską — sakyti pamokslus rekolekcijų metu. Be to, dekanas J. Gedvila nedalyvavo dekanų susirinkime, kurį vedė Religijų reikalų tarybos vadovas Petras Anilionis. Negana to, dėl tokio savo poelgio atsiskė vaziuoti pasiaikiinti į Vilnių. Nežinia, kuo visa tai būtų pasibaigę, jei ne Sąjūdis.

Ir sunkiais okupacijos metais kunigai bei jų talkininkės seselės kantriai, su pasiaukojimu dirbo: katechizavo vaikus, sejo ir jų širdes gerio grūdą, ugdė meilės, pareigos ir atsakomybės jausmą. Tarp šių sėjų — platus ir derlingas monsinjoroostas. Jis katechizavo vaikus (pvz.: kai i Mažeikius vizitacijai atvyko vyskupas, katechizuojamų vaikų buvo per tūkstantį), su vaikais Kalėdoms bei Velykoms rengdavo vaidinimus (vaidindavo pas žmones, turinčius erdvesnius butus), aktyvesniems vaikams rengdavo ekskursijas (buvo suorganizuota net trijų dienų ekskursija — dvasinga kelionė, kurios metu buvo aplankytos ne tik istorinės vietos, bet ir pravažiuotų miestų bei miestelių bažnyčios). Monsinjoras džiaugiasi, turėjęs aktyvią pagalbinkę Zosę Remezienę (šiuo metu ji dėsto tikybą Mažeikiuose).

Monsinjoras prisimena, kaip viena motina-mokytoja, norėdama dukras išaukleti tikinčiomis, paliko mokyklą ir nuejo dirbti i Mažeikių naftos gamyklą.

Darbas Klaipėdoje (nuo 1991 m.)

1990 m. lapkričio mėnesį dekanui Jonui Gedvilai buvo suteiktas monsinjoro titulas, o nuo 1991 m. — jis vėl Klaipėdoje. Tęsiant Marijos Taikos Karalienės bažnyčios statybos ir apdailos darbus padaryta daug — 1992-1995 metų atliktų darbų sąrašė 38 punktais (dokumentas saugomas bažnyčios archyve). Pastaraisiais metais šoninės navos pasipuošė dviem freskomis: Kristaus krikštas — pagal monsinjoro pasiūlytą temą, freską sukūrė Juozas Vosylis; Dangiskasis Tėvas atiduoda nukryžiuoti savo Sūnų, po kryžiumi — septynios didžiosios nuodėmės. Freską monsinjoro pasiūlyta tema, sukūrė Angelina Banyte. Be to, bokšte buvo įrengtos patalpos choristams, vargonininkui, jaunimo choralo giedotojams. O Marijos Taikos Karalienės bažnyčia, išgyvenusi sudėtingą istoriją, toliau puošiamą, nors darba lėtina lėšų problema.

Dvasiškai turtingi ir parapijiečiai, klausydami prof. Gedimino Purlio vadovaujamų suaugusiųjų bei vaikų chorų. Bažnyčioje veikia ir grigališko choralo giedojimo grupė, kuriai vadovauja Vidmantas Budreckas.

Monsinjoras džiaugiasi, kad netrūksta adoruojančių meringaičių bei patarnaujančių berniukų. O per visas sekmadi-

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI—PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

LIEUVIŠ, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, D.C., laiko darbininku, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokescis \$6 (valandą). Galima dirbti 10-12 valandų per dieną su viršvalandžiais. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas — \$130 mėnesiui. Kreiptis tel. (202)244-2373.

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBES DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukse S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, SALDYTUUVUS, SILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS.
H. Deckys
Tel. 773-585-6624

HOUSE FOR SALE
All brick ranch on 1 acre; 3 bdrms, located south of Lemont \$169,900. Call Debbie or Mike. Tel. 708-301-4700.

Brighton Park apyl. išnuomojamas atskiras kamb. su virtuvės privilegija vienai arba dviem nerūkantioms moterims, kurios būna savaitgaliais. Kreiptis nuo 10 val. r. tel. 773-376-6051.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-7160

RIMAS L. STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarimas
• Nuosavybės įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

MISCELLANEOUS

Išnuomojami
2 kamb. rūsyje, Brighton Pk. apyl.
Tel. 630-833-2281.

Moteris ieško darbo. Gali prižiūrėti senelius ir gyventi kartu. Turi geras rekomendacijas. Skambinti Marytei, tel. 773-376-2723.

HOUSE FOR SALE
Oak Lawn, IL
4 bdrms. 3 baths; fam. room; large great rm; swimming pool/hot tub; can be related living. Very reasonable taxes. \$178,900. Tel. 708-424-3043.

Reklamuojama
DRUGS

TRANSPAK

Istaiga bus atidaryta

KETVIRTADIENIAIS iki 8 val. vakaro
Siuntiniai i Lietuvą laivu arba oru.

Pinigai pervedami doleriais - nuo išsiuntimo dienos i gavėjo rankas per 2 - 5 dienas.

Istaiga Floridoje: vedėja Vida Meiluvienė
Tel.: d. (813)360-9881, n. (813) 360-1364.

TRANSPAK, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629
Telefonas: (773) 838-1050

Atstovybė Lietuvoje: Vilnius, 26-24-27, 26-28-27

nio šv. Mišias bažnyčioje meldžiasi maždaug 5,000 tikinčiųjų (Marijos Taikos Karalienės parapijai priklauso maždaug 25,000 parapijiečių).

Reikėjo daug pastangų, kol pagaliau 1997 m. rugsėjyje buvo atidaryta pirmoji katalikiškoji mokykla Klaipėdoje. Buvo surengta speciali apklausa: tėvai pasiryžę, net iš toliausių miesto pakraščiu, atvežti savo vaikus. Naujoji katalikiškoji Prano Mašiot mokykla auganti — tad veikia tik 9 klasės, mokosi beveik 200 moksleivių. Monsinjoras džiaugiasi gera pradžia — jei mokykla pateisins viltis — bus rasta išeitis patenkinti ir kitus, norinčius čia mokytis.

Klaipėdos dekanatui priklauso 14 parapijų, tad dekanui mons. J. Gedvilai su vicdekanu kleb. Bernardu Talaišiu darbo netrūksta.

Be to, monsinjoras — aktyvus Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos Klaipėdos skyriaus narys. Be jo nevyksta joks renginys ar susirinkimas. Skyriaus pirmininkas doc. Alvidas Remesa džiaugiasi, kad monsinjoro malda, jo dalyvavimas renginiuose padeda susikaupti, o susirinkimuose, sprendžiant ginčytinus klausimus, rasti tinkamiausią išeitį.

Nepaisant darbų gausos, monsinjorui netrūksta jaunatviškos energijos ir sugebėjimo, noro bendrauti su vaikais, jaunimu. Tad i kai kuriuos renginius, vykstančius toliau nuo Klaipėdos, monsinjoras autobusu vežasi ir vaikus:

— Mašinos neturiu, vis vien ją reikia samdyti. Tad geriau pasamdyti visą autobusą ir suteikti vaikams ir žinių, ir dvasingumo grūdus.

Lietuvos Mokslų akademijos kūrėjo ir pirmojo jos pirmininko rašt. Vincas Krėvė-Mickevičius premijos laureatu 1997 metais tapo žinomas literatūros tyrinetojas. Vilniaus Pedagoginio universiteto profesorius Albertas Zalatorius (stovi kairėje). V. Krėvės gimimo 115-ųjų metinių progą įsteigtoji premija paskirta pirmą kartą.
Nuotr. Eltos

Laiškai ir nuomonės

KLAUSIMAI, RINKIMAMS
PASIBAIGUS

V. Adamkui laimėjus rinkimus, pasipylė straipsniai, vedamieji garsiuose JAV laikraščiuose kaip „Chicago Tribune“, „Wall Street Journal“, „Washington Post“ ir kt. Šiuose straipsniuose pažymima, kad Adamkus buvo svarbi ir žymi asmenybė federalinėje valdžioje. „US News & World Report“ straipsnyje dar 1981 m., rašė, kad Adamkus yra vienas iš dešimt visoj Amerikoje svarbių federalinės valdžios pareigūnų, turinčių nemažos įtakos į JAV gyventojų kasdieninį aplinkos gerovę — didžiųjų ežerų švarinimas, galėjimas juose maudytis, žuvininkystės pagerėjimas ir t.t.

Tuo tarpu prieš rinkimus kai kurių žmonių laiškuose Adamkus buvo aprašomas, kaip mažai veikęs su lietuviškom organizacijom, neturėjęs aukšto posto — suprask, tik šiaip sau valdininkėlis. Na, o jei mano, kad galėtų kandidatuoti į Lietuvos prezidentus, tai čia jau visai negerai — nei patirties, nei supratimo apie Lietuvos gyvenimą (paulaukininkas Juozaitis jį pavadino atėjūnu), ir dar prieš konstituciją...

Kam ieškoti kito, kai turim jau tinkamiausią ir nusipelnusį kandidatą V. Landsbergį. Bent taip galvojo absoliuti dauguma Amerikos lietuviškos visuomenės ir ta nuomone atsispindėjo vietinėje spaudoje. Be tokio, absoliučios daugumos, mąstymo nebuvo Lietuvoje. Paskutinių metų laikotarpyje Baltijos tyrimų apklausos buvo dažnos. Adamkus ilgą laiką stipriai pirmavo, t.y. pirmas, antras, priklausant, kokie kandidatai būdavo pateikti ir kokių metu. Buvo aiškus stiprus Tautos dėmesys Adamkui. Landsbergis buvo visada vienas paskutiniųjų, surinkdamas vos kelis ar keliolika procentų.

Daug kam žinoma, kad apklausos yra netikslios. Gali skirtis 1-5%, bet ne 20% ar 30%. Pagaliau, vien tik pakalbėjus su įvairių pažiūrų žmonėmis (ne su fanatikais), buvo galima matyti, kad tarp Brazausko (tuo metu buvo galvojama, kad kandidatuos) ir Paulausko, net atmetus ir Adamkų, Landsbergiui jokios galimybės laimėti nebuvo.

Ar Tėvynės sąjungai rinkę pinigų tikrai nežinojo apie šią padėtį ir rėmė kandidatą, kuris buvo paskirtas pralaimėjimui? Jeigu visi Amerikos lietuviai būtų geriau informuoti apie čia aprašytus faktus, galima visiškai tikėti, kad būtų rėmę sėkmingesnę kandidatą. Šie rinkimai buvo itin pavojingi lietuvių tautai, nes labai lengvai galėjo būti išrinktas komunistinio auklėjimo prezidentas.

Kadangi V. Landsbergis iškrito iš pirmųjų balsavimų, kas atsitiko su suaukotais pinigais? Ar jie pervadami į koki fondą, ar perduodami pačiam Landsbergiui, ar grąžinami aukotojams? Ar bus paskelbta vieša atskaitomybė taip, kaip daro rimtos finansinės organizacijos — lietuvių fondas, Draugo fondas ir pan?

Kęstas Kriaučiūnas
Oak Lawn, IL

KODĖL PRALAIMĖJO
PROF. V. LANDSBERGIS?

Žaidžios negyja — mažesniuose miestuose ir miesteliuose, rajonuose ir kaimuose Lietuvoje gyventojai dar tebesiskundžia sugriautu kolchozu, trijų hektaro bėdomis, nepastoviu gyvenimu, prizde-

tomis geresnio gyvenimo dienomis. V. Landsbergis apvažiavo tas visas vietas, kurias turėjo pradėti apvažinėti prieš penkerius metus, kad aprašytų žmones. Gyventojų nuomonė: „Ak ką tas muzikantas supranta, ką jis apie politiką išmano“? Parodyti, kad išmano, reikėjo nelaukti rinkimų metų. Būtų susipažinęs su Lietuva, be Vilniaus ir Kauno, būtų galėjęs nors parodyti, kad jam rūpi. Iš tų vietovių, kai grįžome į Vilnių po dviejų savaitių, iš tolo apšviestas Vilnius atrodė kaip Las Vegas po ilgos kelionės po dykumą. Pagalvoji — negi čia Lietuva.

Pirmomis nepriklausomybės dienomis kolūkiai buvo staugiai, be jokio apgalvojimo, sunaikinti. Reikėjo tai padaryti palaipsniui — padaryti kooperatyvus, net panaudoti tuos pačius, kol būtų galėję paskirti tinkamesnius. Valdžioje trūko paruoštų administratorių ir organizatorių. Inventorizaciniai duomenys nebuvo padaryti, visi pradėjo vogti, išvežti visą techniką ir visas ūkiui reikalingas mašinas. Liko pastatai, apleisti, tušti, apvogti. Dingo tvartų durys, nuplėsta stogų skarda, stovi dabar apleistas pastatas, lyg būtų nugrimzdęs dvaras. O visi darbininkai liko be darbo, be kultūros, liko tik gerti, gerti ir gerti savo iš grūdų pagamintos maminės, ir dejuoti apie dingusį gerą gyvenimą. Tų žmonių negalima kaltinti, jie kitaip nemokėjo, jiems buvo garantija, o dabar tik liko bandyti klijuoti gyvenimą diena iš dienos.

Iš tų trejeto hektarų varginu būdu pragyvena. Jei turi karvę ar dvi, parduoda pieną, bet reikia laukti trijų mėnesių, kol sumokės. O iš tokių nelabai nori pirkti pieno. Bijo karvę iš tvarto išvesti, gali pavogti, todėl kitos karvės vasarą, rudenį, žiemą ar pavasarį saulės nemato.

Jei šį kartą žmonės pasisakė balsavimo būdeleje prieš Landsbergį, Vagnorių ir kitus, nėra ko stebėtis.

Pasiskerdžia kiaušę, rūkina mėsa, prisidaro dešrų, litų nėra druskai ir cukrui nusi-pirkti. Augina keletą vištų, susispaudžia sūrį, išsikepa ruginės duonos, prisikonservuoja daržovių ir laukia šviesesnės dienos. Ateina pavasaris, reikia apseti daržą, sėti miežius, kad vištos žiemą turėtų ką lesti. Ir taip vargsta žmonės, kuriems buvo prizadetas geresnis gyvenimas prieš aštuonerius metus. Dažnai girdi per radiją arba televizorių Vagnorių kalbant, kaip pagerėjo Lietuvos žmonių gyvenimas, ypač prieš rinkimus...

Sociologijos teorija aiškiai parodo, kai žmogus praranda savo darbą, sušlubuoja sveikata, atsiranda depresija, ieško būdų kaip pateisinti savo asmenišką blogybę. Ne veltui daugėja susirgimai tuberkulioze ir savizudybės. Nėra paprasčiausių higienos reikmenų, vandens nuplauti savo kūną, o ką sakyti apie muilą! Kai šalčiai yra -29°C (21°F), nenuostabu, kad žmonės nesimaudo. Nuo to jiems atsiranda įvairių odos ligų, kurios labai lengvai gydymas tik su gera vonia.

Nepastovus gyvenimas atsirado Lietuvoje su nepriklausomybe. Atsirado vagystės, korupcija, gobšumas, pavydas, nesvarbu kaip uždribti pinigai, kieno sutaupyti tie keli litai. Apvogta motina arba tėvas, senelė paguldyta valdiškuosiuose namuose, parduotas jos turtas. Gyvenimo nepastovumas suėdė žmones.

Jei mes nesistengiame klausyti savo dvasios balso, pasiklausti, ko žmonės nori, kaip pasėti tą sėklą ir ją išauginti, tai kraštas nevertas demokratijos.

Rašiau šį laišką gruodžio 21 d., po pirmojo rato balsavimų, penktą valandą ryte, kai jau užsibaigė per televiziją rinkimų rezultatų maratonas, grįžus į Vilnių po anksčiau minėtų šalčių. Žmonės skundėsi, kad kambarysose temperatūra tik 11°C (50°F), vaikai serga, ne visada yra šilto vandens. Ne pirmą kartą žiemos metu Lietuvoje. Bet matau dvi Lietuvas: vieną, žiemą, kurią žmonės iš užsienio beveik nelanko, ir vasarą, kai suvažiuoja iš viso pasaulio lankytojai. Jie mato visai kitą Lietuvą: žalią ir mėlyną dangaus papuoštą kraštą. O dar dvi Lietuvas: viena — Kaunas ir Vilnius, ir ta kita, kurios net ir patys kauniečiai arba vilniečiai nemato, arba dar nėra matę. Jei neturi ten gyvenančių giminių arba kitų reikalų, tai ir nematys.

Pranė Šlutenė
Chicago, IL

**MARQUETTE PARKO
ATEITIS YRA ŠVIESI**

Su dėmesiu perskaičiau pasikalbėjimą („Draugas“, sausio 9 d.) su Pasaulio lietuvių centro tarybos pirmininku Rimantu Griškeliu. Kaip ilgąmetis Marquette Parko apylinkės gyventojas ir rėmėjas, aš jaučiuosi išskaudintas užuominomis, pasikalbėjime padarytomis apie šią apylinkę. R. Griškėlis ir visi lietuviai turi žinoti, kad pastarųjų metų įvykiai žada daug pasikeitimų Marquette Parko apylinkės atgimimui. Kaip įrodymą, aš noriu pateikti keletą faktų.

Western gatvėje įkurta daug naujų verslo įmonių ir ši gatvė išgyvena tikrą ekonominį atgijimą. Western gatvės susisiekimas yra labai geras ir patogus. Juo gali pasinaudoti ir Jaunimo centro lankytojai.

Apskritai susisiekimas iš šios apylinkės yra labai patogus, ypač kai buvo pabaigti statyti Midway Orange Line pakelto traukinio bėgiai. Tai greitas, nebrangus ir geras būdas pasiekti Čikagos vidurmių, šiaurinę miesto pusę ir net O'Hare oro uostą.

Puikiai veikia Maria aukštesnioji ir Švč. M. Marijos Gimimo parapijos pradžios mokykla. Kadangi netrukus bus uždaryta St. Adrian pradžios mokykla, jos mokiniai, kurie nori gauti katalikišką išsilavinimą, be abejo, lankys lietuviškos parapijos mokyklą.

Sv. Kryžiaus ligoninė tebeplečiama. Vėta pabrėžti, kad jos administracija šiemet pirmą kartą paskyrė savo tarnautojams, norintiems įsigyti nuosavybę apylinkėje, po 5,000 dol.

Lithuanian Plaza Court (69th gatvė) Čikagos mero Richard M. Daley programos „Neighborhoods Alive!“ deka bus iš pagrindų perstatyta. Kaip jau buvo rašyta „Drauge“, imamas iniciatyvos atnaujinti Dariaus ir Girėno paminklą ir kitus apylinkės svarbius statinius. Be to, Marquette Parko apylinkėje kuriasi vis daugiau neseniai atvykusių iš Lietuvos.

Lietuviams, kurie pasirenka gyventi Lemonte ar kur kitur, mes linkime geriausios sėkmės. Juk jie turi pakankamai savo problemų: gaujų ir nar-komanų išsiplėtimas priemiesčiuose, aukšti mokesčiai, apie PLC vis didesnis susigrūdymas dėl nuolat vykstančių statybų ir pagaliau tarpusavio nesutarimai... Ant- ra vertus, lietuviai prie sunkumų pripratę, todėl mes,

marquettparkiečiai, tikime, kad priemiesčiuose gyvenantys lietuviai gražiai išspręs savo problemas. Dieve, jiems padėk!

Joe Kulys

Marquette Park Neighbors
organizacijos pirm.

**APIE LIETUVOS
PILIETYBĘ**

Daug kas skundžiasi, kad užtrunka keli mėnesiai atgauti Lietuvos pilietybę. J. Gaila, „Drauge“ net visą puslapį prirašęs. Sunku suprasti, apie kokius vertimus, tvirtinimus jis ten rašęs. Manau, kad tarnautojas, kuris jam sakęs, kad „Jūs, užsienio lietuviai, per daug emocingi“, buvo teisus. Jei J. Gaila galėjo tiek daug prirašyti apie vertimus ir tvirtinimus, tai ir aš sakau, kad J. Gaila emocingas.

Aš prieš mėnesį pasiuntiau į

New Yorką Lietuvos konsului savo 1936 metų paso nuotrauką, 38 dol., prašymą atgauti pilietybę ir vakar gavau Lietuvos pasą. Ačiū vicekonsulei Jūratei Baravykienei, kuri taip greitai parūpino man pasą.

Kad reikia prašyti atgauti Lietuvos pilietybę, ir aš nesutinku. Man pilietybės niekas neatėmė. Net rusai mus laikė savo piliečiais. Kaltinti už tai Lietuvos tarnautojus, manyčiau, yra nepadoru. Kaltinkim Lietuvos Seimą, kuris tokį pilietybės įstatymą išleido, o ne tarnautojus.

Žemei atgauti igaliojimą, parašo tvirtinimą, vertimus čia padariau ir visi tiko. Matyt, mano advokatė Lietuvoje Sigita Galeckienė žinojo, kur kreiptis ir mokoje be emocijų kalbėti.

A. Grigaitis

Livonia, MI

Mylimam tėveliui

A.†A.

Dr. LEONUI KRIAUČELIŪNI

mirus, mūsų vaikystės draugėms, VIDUTEI ir JOLYTEI, reiškiame gilią užuojautą.

Daina ir Algis

A.†A.

SOFIJAI KALVAITIENEI

mirus, jos vyrui, mūsų klubo nariui ANTANUI, dukrai ALDONAI, seseriai PETRONĖLEI ir visiems giminačiams bei artimiesiems reiškiame gilią užuojautą ir visi dalinamės skaudžiu liūdesiu.

Daytona Beach Lietuvių klubas

Florida.

PADĖKA

A.†A.

ALEKSANDRAS ADOMAS

BROEL-PLATERIS

Švėsknos grafų palikuonis

Mano mylimas Vyras mirė 1997 m. spalio 14 d. ir spalio 18 d. po laidotuvių apeigų jo karstas buvo laikinai patalpintas Gate of Heaven kapinių, Vašingtono priemiestyje, mauzoliejuje.

Nuosirdžiai dekoju visiems dalyvavusiems laidotuvsė: atsisveikinimui ir rožančiui laidotuvių namuose, Šv. Mišiose, nulydėjusiems ir kapus ir užvažiavusiems po laidotuvių į mudviejų namus.

Dekoju Lietuvos ambasados Vašingtone diplomatus Dariui ir Aušrai Semaškom už dalyvavimą atsisveikinime.

Dekoju kalbėjusiems per atsisveikinimą: Vašingtono Lietuvių Bendruomenės pirm. Algiiui Lukui, Antanui Dundzilai, išsamiai pateikusiam Velionio biografiją, pakiliai kalbėjusiame apie jo gyvenimo kelią ir asmenybės bruožus, dr. Sofijai Ozelytei Blumenfeld ir dr. Algiiui Žukui, kurie šiltai pasidalino savo ir savo tėvų prisiminimais apie a.a. Aleksandrą ir jo šeimą, apie pažintį ir draugystę besitęsusiems per keletą kartų.

Dekoju Švėksniškių draugijai Amerikoje ir Akademinio Skautų Sąjūdžio vadijai pareiškusiems užuojautą „Drauge“. Dekoju visiems man pareiškusiems užuojautą asmeniškai, telefonu, laiškais ir per laikraščius, už atsiųstas gėles, užprašytas šv. Mišias bei gausias aukas Lietuvos našlaiciams.

Dekoju Kęstutiui Ciziūniui už skaitymus ir Daivai Miller už giedojimą per šv. Mišias.

Dekoju karsto nešėjams: mano brangiems sesers sūnams Dangerūčiui-Stasiui ir Edmundui Jurjonams, Algimantui Landsbergiui, Vytautui Puzinauskui, Pranui Tupikui ir Algiiui Žukui.

Ačiū mieloms kaimynėms, Ramutei Aidienei, dr. Sofijai Ozelytei Blumenfeld ir Joanai Vaičiulaitienei, kurios tą nelaimingiausią mano gyvenimo dieną tuoj pat atvyko pas mane ir su dideliu draugiškuoju tvarkė ir padėjo tvarkyti visus būtinius reikalus.

Mano ypatingai gili padėka Vašingtono lietuvių misijos dvasios vadui kunigui Andriui Narbekovui, kuris pravedė rožančių ir maldas šermentyse, atnašavo šv. Mišias ir nulydėjo į kapines. Ačiū jam už paguodžiančius žodžius, už neužmirštamą, krikščionišką viltį teikiančių pamokslą. Kunigo iš Lietuvos dalyvavimas laidotuvsė man buvo ypatingai miela jungtis tarp praeities ir dabartinės Lietuvos.

Liūdinti žmona

DRAUGAS, antradienis, 1998 m. sausio 13 d.

5

A.†A.

DOVAS PARAKININKAS

Gyveno Willow Springs, IL, anksčiau Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 1998 m. sausio 9 d., sulaukęs 92 metų.

Gimė Lietuvoje, Žemaičių Naumiestyje.

Amerikoje išgyveno 49 m.

Nuliūdę liko: duklė Irena Parakininkaitė, sūnus Rimantas, marti Aristida; penki anūkai, keturi proanūkai; seserys: Mina Samkovienė, Anė Andriulionienė; svainė Ona Jagminienė, jos dukros: Elena Lapėnienė, Alma Geležiūnienė su vyru Česium, Elvyra Antonadas su vyru Anthony ir vaikais.

Velionis buvo vyras a.a. Marijonos.

Velionis buvo pašarvotas sekmadienį, sausio 11 d. nuo 2 iki 8 v.v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S.Archer Ave (arti Derby Rd.).

Po religinių apeigų laidojimo namuose pirmadienį, sausio 12 d. 10:30 val. ryto velionis buvo palaidotas Tautinėse lietuvių kapinėse.

Nuliūdę: **duktė, sūnus, anūkai, proanūkai, seserys ir kiti giminės.**

Laidotuvių direkt. Donald M.Petkus, tel. 800-994-7600.

PADĖKA

A.†A.

ADELĖ JUŠKIENĖ

ŠAVELYTĖ

1997 m. gruodžio 7 d. netekome mūsų brangios Mamytės, Uošvės, Močiutės ir Promočiutės. Buvo palaidota 1997 m. gruodžio 10 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje.

Mūsų gili padėka kun. J. Kuzinskui ir kun. V. Mikolaiciui už koncelebrutas šv. Mišias. Dekojame kun. J. Kuzinskui už jautrų pamokslą bažnyčioje, už maldas koplyčioje, išreikštus užuojautos žodžius, palydėjimą Velionės ir kapus ir suteikusiam jai paskutinį patarnavimą.

Ačiū mūsų Dailėtei už gražias solo giesmes Mišių metu. Ačiū muz. R. Sokui už vargonų palydą.

Dekojame kun. V. Mikolaiciui ir kun. P. Kelpšai už maldas koplyčioje. Taip pat dekojame p. Sofijai Plenienei, Putnamo seselių rėmėjų vardu, tarusiai atsisveikinimo žodį ir Putnamo seselių rėmėjoms už rožinio maldas. Ačiū mūsų Vyteniiui už jautrius atsisveikinimo žodžius, paskutinį kartą ištartus močiutei.

Dekojame visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems už atsilankymą koplyčioje, Mišiose ir palydėjusiems Velionę ir kapines. Širdingai dekojame karsto nešėjams.

Taip pat nuoširdus ačiū visiems už taip gausiai išreikštus užuojautos žodžius asmeniškai ir per spaudą, už šv. Mišių aukas, gėles ir kitas aukas.

Dekojaime laidotuvių direktoriui D. M. Petkui už nuoširdų rūpestį laidotuvių metu.

Nuliūdę: **duktė, sūnus, marti, anūkai, proanūkai, brolis ir sesuo bei jų šeimos Lietuvoje.**

Mirus

A.†A.

Dr. ALDONAI KAIRYTEI

RIMKIENEI,

skausmingoj netekty likusį vyrą dr. KAZIMIERA, sūnus LINĄ ir ALOYŽĄ, jų šeimai ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Čikagos Lietuvių dantų

gydytojų sąjunga

Ateitininkų medikų Korp! „Gaja“ narei, buvusiai ilgametei sekretorei

A.†A.

ALDONAI KAIRYTEI

RIMKIENEI

mirus, skausme likusius vyrą dr. KAZIMIERA, sūnus LINĄ ir ALOYŽĄ bei jų šeimai labai nuoširdžiai užjaučia

Korp! „Gaja“

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

JAV LB Kultūros tarybos ruoštas koncertas Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, Lietuvių dailės muziejuje, sausio 11 d., buvo labai sėkmingas: trys mūsų vietiniai menininkai: smuikininkė Linda Veleckytė, solistė Praurimė Ragienė, muzikas Alvydas Vasaitis, atliko puikią programą, kuria žavėjosi arti 200 klausytojų. Koncertas skirtas paminėti 1991 m. sausio 13 d. tragiškuosius įvykius ir žuvusius Vilniuje, ginant TV bokštą — Lietuvos laisvę. Dalyvavo ir naujai išrinkto Lietuvos Respublikos prezidento Valdo Adamkaus žmona Alma Adamkuvienė, JAV LB Krašto valdybos pirm. Regina Narušienė, „Pasaulio lietuvių“ redaktorius Bronius Nainys ir daug kitų garbingų svečių. Menininkai atsisakė savo honorarų ir juos paaugojo tolimiesiems Kultūros tarybos veiklai paremti. Tarybos pirm. Marija Remienė už tai jiems labai dėkinga.

Lietuvių karių veteranų sąjungos „Ramovė“ Čikagos skyriaus metinis narių susirinkimas vyks sausio 18 d., sekmadienį, 12 val., Jaunimo centre. Susirinkimo metu bus valdybos ir kontrolės komisijos pranešimai, aptarta skyriaus veikla ir kiti reikalai. Kviečiami visi skyriaus nariai susirinkime dalyvauti.

Rasijotojo, poeto, dramaturgo Balio Sruogos minėjimas bus sekmadienį, sausio 25 d., 3 val. p.p., Jaunimo centre, 5620 S. Claremont, Chicago. Programoje: jo biografiniai bruožai, raštų ištraukos, koncertas. Visus maloniai kviečia „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis.

38-tas „Lietuvos prisiminimų“ pokylis, š.m. vasario 1 d. vyks Martinių pokylių salėje. Susidomėjimas šiuo renginiu visuomet esti didelis, todėl rengėjai — Lietuvos Vycių Vidurio Amerikos apygarda kviečia visus iš anksto užsitikrinti vietas. Apie dalyvavimą praneškite telefonu šioms pokylių ruošos komiteto narėms: E. Ozelis, tel. 773-254-7553, Ellie Kasputis — 773-735-4614, Mary Kintius — 773-927-4990 arba Aušra Padalino — 773-767-2400. Visi kviečiami.

Klaipėdos dienos iškilminga metinė jūros skautų ir skaučių sueiga sekmadienį, sausio 25 d., vyks PLC, Lemonte. Sueiga bus pradėta 9 val. ryto šv. Mišiomis Pal. Jurgio Matulaičio misijoje ir po pamaldų tęsiama PLC maž. salėje. Visiems jūr skautams ir skautėms dalyvavimas privalomas. Teveliai ir visuomenė kviečiami dalyvauti.

Mažosios Lietuvos lietuvių draugija Čikagoje sekmadienį, sausio 18 d., 12:30 val. p.p. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje ruošia Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos minėjimą. Visi kviečiami. Kadangi bus teikiama ir pietūs, prašoma iš anksto apie dalyvavimą pranešti Ramūnui Buntinui, tel. 630-969-1316.

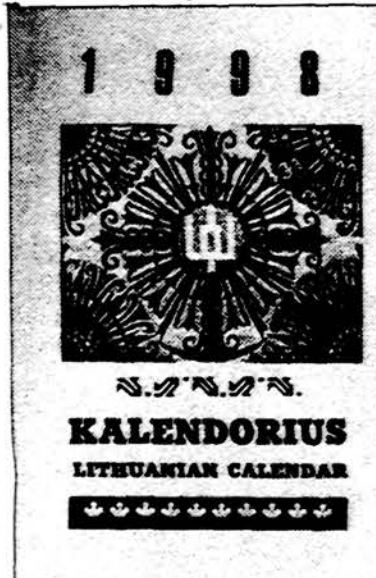
„Sietuvos“ skautininkių ir vyr. skaučių draugovės sueiga penktadienį, sausio 16 d. vyks sesės Irenos Kirkuvienės namuose. Visos narės prašomos dalyvauti ir nepamiršti atnešti laimėjimų dovanų.

Studentų ateitininkų metinis „Zuper savaitgalis“ Dainavos stovyklavietėje vyks š.m. sausio 23-25 d. Informacijai ir registracijai tel. 708-839-8144. Nedelskit! Dalyvavimas asmeniui — 40 dol.

ankstyva registracija. Registruojantis po sausio 16 d. — 45 dol. Visi studentai ateitininkai ir jų draugai kviečiami.

Atsiųsta paminėti

„1998 metų kalendorius“ (Lithuanian Calendar), Toronto, Ontario, 1998 m. Prisikėlimo parapijos Toronte Ekonominės sekcijos leidinys. Spaudai paruošė Stasys Prakapas. Tiražas — 2,000 egz. Kalendorius knygos formato, 176 psl., minkštais viršeliais. Ilustruotas piešiniais ir nuotraukomis. Jame mėnesiai užima tik nedidelę dalį, o šiaip puslapiai pripildyti įvairiausia informacija; yra net poezijos, grožinės literatūros, anekdotų, valgių receptų, sveikatos patarimų, Lietuvos istorijos nuotraukų ir t.t. Kalendorius primena senais laikais leistus lietuviškus kalendorius tiek tėvynėje, tiek užsienyje, ypač Amerikoje. Prisikėlimo parapijos adresas: 1011 College Str., Toronto, Ontario, Canada, M6L1A8. Tel. 416-533-0621. Parapijos sielovadoje darbuojasi lietuviai tėvai pranciškonai.

Kun. Juozas Zdebskis: „Menas gyventi“, 341 psl. Lumen leidykla. Vilnius 1997 m. Išleista 2,000 egz. Loreta Teresė Paulavičiūtė.

Tai jau septinta knyga apie kun. J. Zdebskį. Pirmoji buvo sudaryta iš užsilikusių okupantų tardymų protokolų.

Kun. Zdebskis gilus mastytojas. Sakytum, tai buvo Lietuvos šv. Augustinas. Okupantai jį kankino lageriuose, žiauriai tardė kalėjimuose, kol sudarė automobilio avariją, kurią jį žuvo.

Jei turite galimybę, būtinai šias knygas skaitykite. Man nei viena lietuviška knyga nepaliko tokio įspūdžio, kaip šios. Zdebskis — optimistas, jis nepalūžo lageriuose, laikomas su vagimis ir žmogžudžiais: jis rado daug medžiagos slaptooms rekolekcijoms sešioms, nuosirdiems pamokslams jaunimui ir giliai išmąstytiems pamokslams.

Sudarytos knygos iš jo parapijos susirašinėjimų, o šie, tai nuostabiai giliai ir jo mintys pamoksluose, kuriose jis gvil-deną pagrindines mūsų tikėjimo tiesas. Jis toli pralenkė daugelį kitų, panašiomis temomis rašiusių. Kaip gerai, kad atsirado pasišventėlė talentinga seselė, kuri pasirūpino iš kun. Zdebskio pasilikusių medžiagų sudaryti ir išleisti tiek knygų. Ji ir toliau jas ruošia bei leidžia. Tai gabioji ir darbščioji vienuolė Loreta Teresė Paulavičiūtė.

J. Pr.

„Artuma“, 1998 m. sausis, Nr. 1. Katalikiškas mėnesinis žurnalas šeimai, kurio steigėjas yra Caritas (anksčiau „Artuma“ buvo leidžiama kaip „Carito“ žurnalas). Redakcinę kolegiją sudaro: kun. Robertas Grigas, gyd. soc. m. dr. Nijolė

Liobikiene ir kun. Ričardas Repšys, MIC. Vyriausioji redaktorė Vanda Ibińska. Redakcijos adresas: M. Daukšos g. 21, 3000 Kaunas.

Šis žurnalo numeris yra šimtas, leidžiamas jau nuo 1989 metų. Žurnalo turėtų plačiau susidomėti ir užsienio lietuviai, nes jame pateikiama įdomaus pasiskaitymo įvairiomis temomis, patarimų šeimoms, sveikatos, vaikų auginimo klausimais; yra Carito veiklos apžvalgos ir kt.

„Lituanus“. The Lithuanian Quarterly. Volume 43:3 (1997). Anglų kalba keturis kartus per metus leidžiamas mokslinis-kultūrinis-politinis žurnalas. Šio numerio redaktoriai: Violeta Kelertas, Antanas Klimas, Dalia Kučenas, Robert A. Vitas. Meninė priežiūra — Algimantas Kezys, administratorius — Jonas Kučenas, 6621 S. Troy Str., Chicago, IL 60629-2913. Metinė prenumerata 10 dol.

Šio numerio autoriai: Romualdas Lankauskas, Artūras Tereškinas, Laura Raidonis Bates, Darius Victor Sniekus, Algimantas Kezys; Jono Vasio-Vasiliausko knygos „Nebesugrįš į vienkiemį gandrai“ recenziją pateikia William Wolkovich-Valkavičius.

KODĖL MINKŠTĖJA KAULAI

Dr. Nijolė Stankevičiūtė 11.5 trečiadienio vyr. lietuvių pobūvyje „Seklyčioje“ kalbėjo visus vyresnius žmones (o ypač moteris) dominancija tema, aiškino apie osteoporozę, kas tai per liga, kas ją sukelia ir kaip su ja kovoti. Osteoporozė yra kaulo nykimas (tirpimas, suplonėjimas, sumažėjimas). Sveikame kaule yra balansas tarp kaulo nykimo ir atsistatymo — naujinimo. Sergant osteoporozę, kaulo nykimas vyksta greičiau už atsistatymą ir kaulai pasidaro minkšti ir silpni.

Senėjimas yra svarbiausias osteoporozės atsiradimo priežastis. Moteris nuo osteoporozės daug kenčia, nes dėl menopauzės — klimakso įvyksta hormonų — estrogenų praradimas, kas skatina ir sukelia kaulų minkštėjimą. Osteoporozę taip pat sukelia dieta, kurioje trūksta proteinų bei kalcio. Ši problema kartais atsiranda ir dėl osteomalacijos (taip vadinamas kaulų suminkštėjimas dėl vitamino D stokos). Jei trūksta vitamino D, tai žmogus negali absorbuoti kalcio iš fosforo iš maisto, o tie abu chemikalai yra reikalingi kaulo augimui, stiprinimui ir išlaikymui. Žmogus gauna vitaminą D iš dviejų šaltinių: tinkamos dietos ir saulės, nes oda saulės šviesos veikiamą gauna vitaminą D. Kartais šio vitamino trūkumą sukelia chroniškas inkstų nykimas. Osteoporozę galima greičiau pastebėti, jei ji vystosi stuburo slanksteliuose. Tada prasideda skausmai nugaroj, žmogus pastebi esąs „sumažėjęs“ ir kad pečiai suapvalėjo. Osteoporozės nušilpninti kaulai greičiau lūžta, ar skyla griūnanti (ypač klubo kaulai ir rankų riešai). Osteoporozė dažnai yra paveldima. Yra dvi osteoporozės rūšys. Pirmąją suseraga moteris dėl hormonų-estrogenų praradimo, antrąją serga vyrai dėl osteomalacijos (kalcio ir vitamino D stokos). Gydymai yra skirtingi, bet liga ta pati.

Kaip apsaugoti ir apsiginti nuo osteoporozės ir jos pasekmių? Kaulai žmogaus organizme auga iki 30 metų amžiaus. Jei osteoporozė negydoma, tai per pirmus menopauzės — klimakso metus yra prarandama 3 proc. kaulo, paskui 1 proc. kasmet.

Aiškinama, kad kas dešimta moteris tures klubo lūžį dėl osteoporozės. Klubo lūžiai dažnai būna sudėtingi ir reikalingi chirurgijos, ilgo gydymo bei gydymo, o tas sukelia didelės išlaidas. Jau dabar prikskaitoma, kad klubo lūžių gydymui išleista 10 milijardų dolerių, o iki 2020 m. skaičius pasieks 60 milijardų. Amerikoje, Skandinavijos kraštuose (ypač miestuose) yra gan daug osteoporozę sergančių žmonių. Afrikoje osteoporozės nėra.

Tyrimai parodė, kad kasdieninis fizinis aktyvumas labai padeda moterims kovoti su šia liga.

Labai gelbsti gimnastika (su svarsčių kilnojimu), važinėjimas dviračiu, plaukymas begijojimas ir vaikščiojimas.

Osteoporozės sukeltą pasekmių negalima pašalinti. Toli-mesni ligos plitimą (kaulų tirpimą) bandoma sulaukyti hormonais-estrogenais, corticosteroidais, fluoridais ir išbalansuota dieta, kurioje daug vitamino D ir kalcio. Estrogenai ir kiti hormonai sutrukdo, sulauko seno kaulo tirpimo procesus.

Pagal paskutinius tyrimus nustatyta, kad moteris, naudojantis estrogenus, mažiau serga Alzheimerio liga, bet estrogenai gali sukelti gimdos vėžį (reikia stebėti kokius pakaitumus organizme, ypač kraujavimus). Buvo daug tyrimų ir debatų ar estrogenai sukelia krūtines vėžį, bet prie-ta išvados, kad ne.

Dr. Nijolė patarė nerūkyti ir negerti alkoholio. Siūlė naudoti dienoje 600-800 mg. vit. D arba išgerti 3 puodelius nugriebto pieno.

Esame labai dėkingi mielai daktarei už pasiūlytą ir mums mums vyresniesiems, padėti. Ypač dėkingos moteris, nes taip malonu kai gali su gydytoja kalbėti apie „moteriškus reikalus“ ir jaus-tis, kad nesi laikoma tik Adomo šonkauliu.

Emilija J. Valantienė

ČLM KALĖDŲ EGLUTĖ

1997 m. gruodžio 20 d. 12 val. Jaunimo centro didžiojoje salėje įvyko Čikagos lietuviš-tinės mokyklos Kalėdų eglutė. Įžengus į salę, visų dėmesio centru buvo scena, kuri buvo nepaprastai gražiai papuošta. Tėvai ir svečiai sėdėjo prie staliukų ir stebėjo programą.

Kaip įprasta, šventę pradėjo mokyklos direktorė Jūratė Do-vilienė. Po trumpos įžanginės sveikinimo kalbos, pakviečia mokyklos dvasinį vadovą, kun. Juozą Vaisnį, SJ, kad su-kalbėtų invokacija. Po to pak-viečiama pranešėja Ada Valai-tytė. Ji pasako, kad bus su-vaidintas trumpas veikalukas „Pirmos Kalėdos“, kurį pa-ruošė Kalifornijos Atgimimo mokykla. Veikaluką pritaikė šios mokyklos mokiniai.

Iš veikėjų sudėties galima maždaug spėti ir veikaluko turinį bei apimtį. Buvo kalba-ma, šokama ir dainuojama. Labai įdomi ir spalvinga apranga. Visi į savo vaidmenis išgyveno ir gražia lietuvių kalba atliko. Daug pasidarbavo režisūra.

Veikalui pasibaigus, sceną pripildė visi mokyklos mo-kiniai, o jų gražūs būrys. Tuoj pasirodė ir muzikė Dalia Gedvilienė, kuri su vargonėlių

Kalėdų eglutės metu liuanistinių mokyklų mokiniai pavirsta fantastiškais „zvereliais“ ir kitais pasakų pasaulio sutverimais. Čia dalis Čikagos lit. mokyklos mokinių pernai metų Kalėdų eglutės metu Jaunimo centro scenoje.

Nuotr. Vlodo Žukausko

mokytoja Kristina Vaičikonienė. Režisavo Daina Dumbrienė, jai padėjo Daiva Meiliūnė ir Zita Dubauskaitė.

Prie mikrofono priėjo Agnė Gedvilaitė, kuri aiškino susirinkusiems veikaluko turinį. Visi vaidintojai sėdėjo scenoje. Atlikę savo vaidmenis, vėl grįždavo į savo vietas. Dabar susipažinkime su patiais veikėjais: Angelas Gabrielius — Donatas Dukšta, Marija — Asta Lapinskaitė, Juozapas — Darius Aleksūnas, Užeigos šeimininkas — Saulius Fabianovich, Šeimininko žmona — Aušra Buženaitė, Angelas I — Natalija Skvirblytė, Angelas II — Onutė Hercmonaitė. Piemenėliai pažymėti I — Linas Aleksūnas, Zivilė Badaraitė, Gediminas Bielskus, Venessa Ruesch. Piemenėliai II: Viktorija Biskytė, Luka Saparnytė, Lisa Bartašytė. Piemenėliai III: Paulius Trimakas, Jonas Vaičikonis, Jurgis Bredikis. Erodas — Karolis Jonavičius. Karalius I — Danius Ča-rauskas, karalius II — Linas Milavickas, karalius III — Gintaras Rudis. Aukštasis ku-nigas — Robertas Hercmonas.

Gyvuliukai — vaikų ratelio ir darželio mokiniai. Piemenėliai — ketvirtosios skyriaus ir dvikalbės klasės mokiniai. Žvaigždės ir mėnuliai — 2 ir 3 skyriaus mokiniai. Šokėjai — aukštesniosios mokyklos mokiniai.

Iš veikėjų sudėties galima maždaug spėti ir veikaluko turinį bei apimtį. Buvo kalba-ma, šokama ir dainuojama. Labai įdomi ir spalvinga apranga. Visi į savo vaidmenis išgyveno ir gražia lietuvių kalba atliko. Daug pasidarbavo režisūra.

Veikalui pasibaigus, sceną pripildė visi mokyklos mo-kiniai, o jų gražūs būrys. Tuoj pasirodė ir muzikė Dalia Gedvilienė, kuri su vargonėlių

pritarimu, praveda choro dainas — giesmes. Ji juos ir iš-mokė. Giesmės ir daina gra-lienė ir Zita Dubauskaitė.

Neilgai reikėjo laukti ir Kalėdų senelis su palydovais atvygiavo. Prieš pradėdam dalyti dovanas, Kiškių mokyklos vaikučiai atliko gražią pro-gramėlę. Seneliui dalijant do-vanas, svečiai ir tėveliai prie staliukų vaisinasi sunešinė-mis vaišėmis.

Kad eglutė gražiai pasisekė, reikia prisiminti ir tuos dar-buotojus: mokytojus, tėvus, kurie daug pasidarbavo. Šo-kius mokė Nijolė Pupienė (pradžios mokyklos) ir Ligija Tautkuvienė (aukštesniosios mokyklos). Angelų šokio žodžiai Kristinos Vaičikonienės, o muzika Dailios Gedvilienės. Salę puošė ir medžiagą paaugojo Vija Paulienė. Sceną puošė Rūta Mockuvienė. Vai-šes koordinavo: Rolandas Jo-navičius ir Regina Ruesch. Re-gina koordinavo ir eglutę. Daug dirbo ir Virginija Bu-ženienė. Lietuvišką patarlę sako: „Daug rankų didelę naš-tą pakelia“.

Pasidžiaugę visi gražiai pa-sisekusia eglute, o vaikai se-nelio dovanėlėmis, skirstėsi namo laukti tikrųjų Kalėdų. Mokyklos vadovybė paskyrė mokiniams dvi savaites atos-togų.

J. Plačas

IŠ ARTI IR TOLI

KANADOJE

Toronte Naujuosius me-tus sutiko Anapilio salėje, Vil-nius Manor pensininkų na-muose ir Prisikėlimo parapi-jos salėje. Pastaroje šiemet pirmą kartą sutikimas buvo ruoštas kartu su naujausiais ateiviais iš Lietuvos. Pro-gramą pajavirino svečias so-listas iš Lietuvos V. Čepkus.

Jaukiuoje atmosferoje tautiečiai sutikę Naujuosius, 1998 metus, laimingai grįžo į na-mus.

Prisikėlimo parapijos sa-lėje įvyko naujųjų ateivių susipažinimo vakaras. Gan gau-siai susirinko svečių. Šias vaišes ir susipažinimą su-ruošė Kanados Krašto valdy-ba.

Dalyviai buvo pasveikinti KLB pirm. A. Vaičiūno ir T.A. v. pir. D. Garbaliuskių ir K. Koop. Parama vedė L. Zubricko. Tikimasi, kad nau-jieji ateiviai aktyviau įsijungs į mūsų eiles.

Toronto lietuvių namuo-se buvo surengtas dainų ir muzikos vakaras. Puikiai su dainomis pasirodė vyrų cho-ras „Aras“ ir taip pat Vilniaus pensininkų rūmų dainų vie-netas „Daina“, vadovaujama L. Tarutaitės, kuri taip pat vadovauja ir vyrų chorui „Aras“.

Iš Vilniaus atvykęs „Ažuoliukų“ choro dalyvis padainavo vieną dainelę.

Toronto Prisikėlimo pa-rapijos statybos vėjus gan sėkmingai eina į priekį. Jau suaukota per 600,000 dolerių. Etobikoko miesto valdyba jau davė leidimą statyti pasirinktoje vietoje.

Stasys Prakapas

SKELBIMAI

x Dail. Rasa Sutkutė kura scenos dekoracijas Balio Sruogos minėjimui, kuris bus sekmadienį, sausio 25 d., 3:00 val. p.p. Jaunimo cent-re. Visus kviečia „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis. (sk.)

x A. A. Elzbieta B. Slivinskas prisiminimą pagerbdami, Laima Schonbeck ir šeima, Sterling, MA, aukoja Lietuvos našlaičių \$150. Reiškiamie užuojautą velionės artimie-siems ir dėkojame už auką. „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629. (sk.)

A. A. Aleksandro Platerio šviesų atminimą pagerbdami, Birutė Kelly ir Viktorija Paliulienė paaugojo \$20 Lie-tuvos našlaičiams. Reiškiamie užuojautą velionio artimie-siems, o aukotojams dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629. (sk.)

ARAS ROOFING

Arvydas Kiela
Dengiamo ir taisomo
visų rūšių stogus
Tel. 630-257-0746
Skambinti po 6 v v

Labdaros vakaro metu „Seklyčioje“ įteikta Prel. Juozo Prunskio metinė premija pasižymėjusiems krikščioniška veikla vyresnio amžiaus lietuviams — šį kartą skirta Viktorijai ir Antanui Valaviciams. Iš Kairės premijos sky-rimo komisijos pirm. Juozas Žygas, A. Valavičius, V. Valavičienė ir JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirm. Bi-rutė Jasaitienė.